

Saksbehandleres skjønnsvurderinger: anbefaling av fosterhjem

Universitetet
i Stavanger

Master i sosialfag

Det samfunnsvitenskapelige fakultetet

Institutt for sosialfag

Mai 2023

Student: Malin Hansebråten

Veileder: Wenche Hovland

MASTERSTUDIUM I SOSIALFAG

MASTERGRADSOPPGAVE

SEMESTER: Vår – 2023

FORFATTER/MASTERKANDIDAT: Malin Hansebråten

VEILEDER: Wenche Hovland

TITTEL PÅ MASTEROPPGAVE:

Norsk tittel: Saksbehandleres skjønnsvurderinger: anbefaling av fosterhjem

EVT. Engelsk tittel: Caseworkers' discretionary assessments: recommendation of foster home

EMNEORD/STIKKORD: Skjønn, skjønnsvurdering, beslutningsgrunnlag, barnevern, fosterhjem, slekt- og nettverksfosterhjem, saksbehandlers beslutningsgrunnlag

ANTALL SIDER: 79

STAVANGER 30.05.2023

Malin Hansebråten

Forord

Denne masteroppgaven er en ende av mine fem år som student ved Universitetet i Stavanger. Det har vært en spennende og berikende prosess i arbeid med denne oppgaven, som en avslutning på disse årene som student. Det er en avslutning hvor jeg har fått fordype meg i et tema som har fanget min interesse innenfor det barnevernsfaglige feltet.

Det er flere jeg ønsker å takke i forbindelse med dette prosjektet. Først ønsker jeg å takke alle informantene som stilte til intervju og bidro med sine tanker, erfaringer og kunnskap rundt temaet for denne studien. Det var veldig lærerikt og spennende å snakke med dere. Dere gjorde det mulig for meg å gjennomføre oppgaven, så tusen takk for at dere satt av tid i en ellers hektisk arbeidshverdag.

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Wenche Hovland. Takk for alle gode innspill og konstruktive tilbakemeldinger i skriveprosessen. Jeg setter pris på alle de raske tilbakemeldingene jeg fikk og motiverende ord dette semesteret.

Jeg rette en spesiell takk til mine medstudenter, for gode diskusjoner og samtaler vi har hatt i denne prosessen. Tusen takk for all motivasjon, støtte og hjelp jeg har fått disse månedene.

Til slutt vil jeg gi en stor takk til Sondre for hjelp med gjennomlesing og språkvask.

Stavanger, mai 2023

Malin Hansebråten

Sammendrag

Formålet med denne studien har vært å identifisere og avdekke kunnskap om de skjønnsvurderinger som saksbehandler sier de legger til grunn for anbefaling av fosterhjem for et barn. Problemstillingen for oppgaven har vært: *«Hvilke skjønsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem»*.

Intensjonen med oppgaven har vært å få økt forståelse rundt det kunnskapshullet som er identifisert i saksbehandlers beslutningsgrunnlag, som har vist seg å være lite dokumentert. Det skjønsmessige handlingsrommet i barnevernsfaglig praksis har vist seg å være komplekst, der mange hensyn må veies og vurderes for å finne frem til den mest hensiktsmessige beslutningen.

Det ble gjennomført kvalitative intervjuer med 6 ansatte i 4 ulike kommunale barnevernstjenester. Gjennom analyse av datamaterialet ble funn for oppgaven identifisert i fire hovedtema: a) barnets beste, b) medvirkning, c) tilknytning- og tilhørighet og d) juridiske rammer. Dette er hensyn saksbehandlerne i denne studien uttrykte at de legger i sitt beslutningsgrunnlag for anbefaling av fosterhjem. Det ble gjennom diskusjon identifisert viktighet av individuelle vurderingene og avveinger, hvor en kan vurdere det enkeltes barns behov, ressurser og sårbarheter. utfordringer ble også identifisert ved vurdering av hensyn, hvor det ble vist til forhold som dårlig skjønnsutøvelse og utfordringer ved veie hensyn mot hverandre.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	4
1 Introduksjon	8
1.1 Bakgrunn for valg av tema	8
1.2 Tidligere forskning	10
1.2.1 Individuelle tiltak og rom for barnevernsfaglige skjønn.....	11
1.2.2 Mangelfull dokumentasjon om beslutningsgrunnlag.....	11
1.2.3 utfordringer knyttet til utøvelse av barnevernsfaglig skjønn	12
1.3 Studiens formål	13
1.4 Avklaring av problemstilling	14
1.5 Begrepsavklaring	15
1.5.1 Faglig skjønn.....	15
1.5.2 Saksbehandler	15
1.5.3 Fosterhjem	15
1.6 Avgrensning og presisjon	16
1.7 Oppgavens oppbygning	16
2 Teoretisk rammeverk	18
2.1 Skjønnsutøvelse	18
2.1.1 Faglig skjønn.....	18
2.1.2 Det problematiske skjønnet	19
2.1.3 Skjønnets to deler.....	20
2.2 Bakkebyråkrati	20
2.2.1 Bakkebyråkratens makt.....	21
2.2.2 Bakkebyråkratiets utfordringer	22
2.2.3 Bakkebyråkratens mestringsstrategier	23
3 Metode	24
3.1 Posisjon og forforståelse i fagfeltet	24
3.1.1 Vitenskapsteoretisk tilnærming	25
3.2 Datainnsamling	26

3.2.1 Metode for datainnsamling	26
3.2.2 Rekruttering	27
3.2.3 Inklusjons- og eksklusjonskriterier av informanter	28
3.2.4 Intervjuguide	29
3.2.5 Gjennomføring av intervju.....	30
3.3 Analyse.....	31
3.4 Forskningsetikk.....	35
3.5 Studiens troverdighet og gyldighet.....	36
3.5.1 Validitet	36
3.5.2 Reliabilitet.....	37
4 Presentasjon av funn	39
4.1 Barnets beste	39
4.1.1 Aktuell litteratur om barnets beste.....	41
4.2 Medvirkning	42
4.2.1 Barnets medvirkning.....	42
4.2.2 Foreldres medvirkning	44
4.2.3 Interessekonflikt mellom barnet og foreldrenes medvirkning	45
4.2.4 Aktuell litteratur om medvirkning	46
4.3 Tilknytning- og tilhørighet.....	47
4.3.1 Aktuell litteratur om tilknytning- og tilhørighet	49
4.4 Juridiske rammer	49
4.4.1 Aktuell litteratur om juridiske rammer	52
5 Diskusjon	53
5.1 Individuelle vurderinger	53
5.2 utfordringer med skjønnsmessige vurderinger	56
5.2.1 utfordringer innenfor tema (a-d)	56
5.2.2 utfordring i avveing mellom tema	58
5.3 Avveing ved interessekonflikter	60
5.4 Hvilke vurderinger er ikke artikulert?	62
5.4.1 Implikasjoner til videre forskning.....	63

6 Avslutning.....	65
Litteraturliste	66
Vedlegg.....	71
Vedlegg 1: Vurdering av søknad av behandling av personopplysninger	71
Vedlegg 2: Informasjonsskriv	73
Vedlegg 3: Samtykkeerklæring	76
Vedlegg 4: Intervjuguide.....	77

1 Introduksjon

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Barnevernsfaglig arbeid er i stor grad skjønnsbasert og normativt, det tas ikke beslutninger kun på grunnlag av absolutt kunnskap og regler (Aadnesen & Hærem, 2014, s. 18). Feltet er komplekst da alle familier, barn og situasjoner er unike, og derfor må kunnskap tilpasses og innlemmes i den enkelte sak (Dimmen & Trædal, 2019, s. 38). En må gå inn i den enkelte saken for å finne den rette måten å handle på, altså ikke på en instrumentell måte (Fossestøl, 2013, s. 58). Å flytte et barn vekk fra sine foreldre er et av de mest inngripende tiltakene i barnevernet, og det kreves mange vurderinger i valg av plasseringssted (Berrick et al., 2015, s. 367). I alle saker og vurderinger som berører barn, skal prinsippet om barnets beste være et grunnleggende hensyn. Barnets beste vurdering tas ut fra en konkret vurdering i den enkelte sak, jmfør lov om barnevern (barnevernsloven - bvl), 18. juni. nr. 97. 2021, § 1-3.

Temaet for denne studien er å rette flombelysning på de skjønnsvurderinger som tas av saksbehandlere i barnevernstjenesten i forhold til anbefaling av fosterhjem. Regjeringen har over tid jobbet for en utvikling med færre institusjonsplasseringer, og økt bruk av fosterhjem, som begrunnes med at de fleste barn har det best ved å vokse opp i en familie (Barne- og familiedepartementet, 2021, s. 8.). I valg og vurdering av plasseringssted for barn er det mange hensyn som skal må tas og vurderes opp mot hverandre for å finne den beste plasseringen for barnet (NOU 2000:12, s. 139). Det kan tenkes å være krevende å sette ulike hensyn opp mot hverandre og velge et godt egnet plasseringssted. De ulike forholdene som kan vurderes er for eksempel barnets mening, identitet, behov for stabilitet og kontinuitet, samt barnets kulturelle, religiøse og språklige etnisitet, jmfør bvl § 5-3, tredje ledd.

Det kommunale barnevernet har flere ganger uttrykt manglende støtte i det daglige arbeidet, og legger vekt på mangelfulle rammer for vurderinger, analyse og beslutninger (Barne-, ungdoms- og familiedepartementet, 2021, s. 78-90). For å øke kvaliteten i den kommunale barnevernstjenesten har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet arbeidet med et kvalitetssystem, spesielt rettet mot god barnevernsfaglig praksis (Barne-, ungdoms- og familiedepartementet, 2021, s. 78). Den kommunale barneverntjenesten er i stor grad skjønnsbasert, og kvalitets økningen innebærer støtte og veiledning til

handlingsrommet for hvordan det kan håndteres på en forsvarlig måte (Barne-, ungdoms- og familiedepartementet, 2021, s. 78). Fosterhjems plassering har de senere årene fått et økt fokus, for å sikre at barn som må plasseres utenfor hjemmet får så like oppvekstvilkår som mulig som andre barn (Barne- og familiedepartementet, 2021, s. 8). Med kvalitetssystemet skal kompetansen til det kommunale barnevernet øke, både i analyse, vurderinger, beslutninger og dokumentasjon, som henger sammen med det skjønnsmessige handlingsrommet som utføres i det barnevernsfaglige arbeidet (Barne-, ungdoms- og familiedepartementet, 2021, s. 78-90). Det anses som viktig med kompetanseheving slik at kvaliteten øker og beslutningsgrunnlaget blir identifisert, da det kommer frem at beslutninger innenfor barnevernsfaglig praksis ikke blir godt nok identifisert (NOU 2023:7, s. 212).

Interessen for temaet fosterhjem, og slekt- og nettverks plassering, fikk jeg etter forskningstoget som ble gjennomført tidligere på master studiet, der ulike organisasjoner fortalte om deres ønske om ny forskning. Skjønnsvurderinger som blir tatt i barnevernsfaglig arbeid er et tema jeg syntes er interessant, da begrepet ikke er entydig (Aadnesen & Hærem, 2014, s. 18). I skjønnsvurderinger ligger det at de ansatte i barneverntjenesten kan tenke og vurdere ulikt i ulike saker, ut fra de erfaringer og bakgrunner de tar med seg inn i sitt barnevernsfaglige arbeid (Øverbye, 2023, s. 11). Det blir vist at det grunnlaget saksbehandlere tar sine beslutninger på, er ikke kjent og har vist svakheter (NOU 2023:7, s. 212). Derfor ønsker jeg å snakke med ansatte i barnevernstjenesten for å forsøke og identifisere de ulike skjønnsvurderingene de sier de legger til grunn for sine vurderinger, og søke om det finnes noen forhold som vektlegges mer enn andre. Selv om barnets slekt og nettverk, etter bvl § 9-4, alltid skal undersøkes, kan en se situasjoner som viser at slekt eller nettverk ikke er egnet, eller at det ikke vurderes å være til det enkelte barnets beste å bli plassert. Hvordan argumenterer ansatte for plasseringssted i slekt- og nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem, og er det noen vurderinger eller faktorer som overgår andre i slike vurderinger?

Problemstillingen er: *«Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem».*

1.2 Tidligere forskning

Det er hensiktsmessig å få tilstrekkelig kunnskap om tidligere forskning for å tilegne seg forståelse om temaet en ønsker å studere (Hellevik, 2003, s. 17). Gjennom litteratursøk kan en finne frem til tidligere forskning, hvor en gjør et systematisk søk (Hart, 2018, s. 3). Ut fra problemstillingen denne studien ønsker å belyse, har jeg foretatt litteratursøk i relevante databaser som Scopus, Academic Search Premier og SocINDEX with Full Text, som er anbefalte databaser for helse- og sosialfag. I søkene har jeg brukt kombinasjoner av søkeordene: «discretion», «decision making», «child protection», «child welfare» og «assessment», med en begrensning på årene 2010-2023. Det ble også brukt søkeord som «foster care» og «out-of-home placement», men de ble fjernet da det ikke ga relevante treff. Søkeordene ble både brukt på norsk og engelsk, derimot ga de engelske søkeordene flest relevante treff, og jeg valgte å bruke de videre. Disse treffene viste til både nasjonal og internasjonal forskning skrevet på engelsk. Det ble også brukt snøballs metode, hvor en går inn i referanselisten til en allerede kjent artikkel eller bok for å se det om det er noe en kan bruke (Dalland, 2020, s. 151).

Litteratursøket ga treff på blant annet artikler om skjønn og beslutninger, viktighet av skjønn i barnevernsfaglig arbeid, og kritikk som kan komme med skjønnsvurderinger. Jeg skal her presentere funn fra gjennomgang av seks vitenskapelige artikler, samt funn fra NOU 2000:12, Prop. 73 L (2016-2017), Riksrevisjonen (2022) og Norges institusjon for menneskerettigheter (2020, heretter NIM). Ved et litteratursøk i Scopus med søkeordene «discretion», «decision making» og «child protection» fikk jeg 27 treff, hvor det ble hentet ut to artikler, fra Norge (Krutzinna, 2022) og Australia (Hodgson et al., 2019). Gjennom snøballs metode av Hodgson et al. (2019) fant jeg frem til en artikkel fra Norge (Molander et al., 2012). Ved et annet søk i Scopus med søkeordene «decision making», «child protection» OR «child welfare» og «assessment» fikk jeg 51 treff, der fant jeg frem til to artikler fra Nederland (Bertelink et al. 2015; Benbenishty et al. 2015). Den siste artikkelen fra Norge (Bjørnebekk, 2022) fikk jeg anbefalt av en medstudent. For å komme frem til Riksrevisjonen (2022), NOU 2000:12 og Prop. 73 L (2016-2017) har jeg søkt i stortingets nettsider, samt fant jeg statusrapport fra NIM (2020) ved snøballs metode av NOU 2023:7.

De utvalgte artiklene ble trukket frem, da de viste til relevant innhold som kan bidra i diskusjonen for å sette søkelys studiens problemstilling. Samt belyste de at det finnes et

kunnskapshull som krever mer forskning. Det ble gjennom søk lest overskrifter og sammendrag for å finne frem til de artiklene som ble brukt. Funnene som presenteres vises i denne rekkefølgen: individuelle tiltak og rom for barnevernsfaglig skjønn, mangelfull dokumentasjon om beslutningsgrunnlag og utfordringer med det barnevernsfaglige skjønn.

1.2.1 Individuelle tiltak og rom for barnevernsfaglige skjønn

I søk av tidligere forskning, ble det identifisert at skjønnsmessige vurderinger i barnevernet er komplekst, men viktigheten vektlegges da det gir rom for individuelle tiltak etter enkeltes behov (Krutzinna, 2022, s. 121-127). Hun viser til at skjønnet åpner opp for en mulighet for å være fleksibel, eksperimentell og sensitiv, noe som trekkes frem som viktig i vurderingen av barnets beste. Som hun utdyper som en ubestemt prosess som kan kreve individuelle vurderinger av behov (Krutzinna, 2022, s. 121-127). Det vektlegges flere fordeler, og behovet for skjønnsmessige vurderinger i barnevernet, men det kommer ofte ikke frem hva saksbehandlere legger i sitt beslutningsgrunnlag i saken når den blir lagt frem for eksempelvis nemnda (Hodgson et al., 2019, s. 109). NOU 2000:12 trekker frem at barnevernets beslutningsgrunnlag, formål og arbeidsoppgaver bør synliggjøres, både overfor de tjenesten forholder seg til, men også for offentligheten. Men det vises til at det finnes lite dokumentasjon på det barnevernets beslutningsgrunnlag for valg av hjelpetiltak og omsorgstiltak (NOU 2000:12, s. 162).

Krutzinna (2022) viser til at det å fjerne faglig skjønn innenfor det barnevernsfaglige feltet kan gi negativ virkning på rettferdigheten, som kan true muligheten til å vurdere de individuelle sakene etter behov, som ikke redegjøres for i lovverket (s. 127).

Riksrevisjonen (2022) skriver at kompetansestrategien for barnevernet har vært med å øke oppmerksomheten til ansatte for viktigheten av dokumentasjon av barnevernsfaglige vurderinger. Som er med på å sikre barn, og foreldres rettsikkerhet, samt muliggjøre etterprøving av vurderinger og beslutninger som tas i tjenesten (s. 8-9).

1.2.2 Mangelfull dokumentasjon om beslutningsgrunnlag

Bjørnebekk (2022) presenterer i sin forskningsartikkel, tekstanalyser av ulike utdrag fra barnevernsjournaler, hvor hun drøfter resultatene i sammenheng med det behovet hun ser for kompetanseøkning i det kommunale barnevernet. Hun viser til barnevernstjenestens skjønnsarbeid, hvor hun presenterer en sak og forklarer at det

barnevernsfaglige beslutningsgrunnlaget ikke kommer frem (s. 91-95). Dette kan ses i sammenheng med de dommene Norge har blitt dømt for i Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD), hvor det er identifisert at beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig. Der trekkes viktigheten av et tilstrekkelig og bredt beslutningsgrunnlag for avgjørelser frem (NIM, 2020, s. 57-82). Prop. 73 L (2016-2017) viser til at det ble funnet lovbrudd innenfor barnevernsfaglige vurderinger og dokumentasjon i tjenestene, hvor det vises til at statens helsetilsyn har pekt på at det er mangel på enhetlige og gode systemer, ensrettet praksis og svak dokumentasjon innenfor feltet. Barnevernsreformen vektlegger kompetanse- og kvalitetstiltak for å heve kvaliteten i beslutninger som tas innenfor det kommunale barnevernet, da manglende dokumentasjon er identifisert (s. 31-41).

Hodgson et al. (2019) viser til en sammenfatning av flere forskningsartikler hvor det trekkes frem at det har blitt rettet stor oppmerksomhet innenfor beslutningstaking i barnevernet (s. 115). Beslutninger innenfor barnevernet handler i stor grad om en innvirkning på barn og familie, og den kan påvirke både trivsel og sikkerhet hos begge parter (Benbenishty et al., 2015, s. 64). De viser videre til at det er særlig viktig å forstå beslutningstaking, da saksbehandlere ofte kan møte på hinder og usikkerheter i en beslutningsprosess. Selv ved at behovet er identifisert med ulik forskning viser de mangler på beslutningstaking i barnevernet (s. 142-149).

1.2.3 Utfordringer knyttet til utøvelse av barnevernsfaglig skjønn

Molander et al., (2012) viser til at slurvevurderinger kan true prinsippet om likebehandling, lovlighet og forutsigbarhet for de familier en arbeider med. De viser også til at skjønnsvurderinger er vanskelig å forutsi, da en enkelt sak kan vurderes ulikt ut fra tid, situasjon og person, da fagpersonen kan vurdere og vektlegge hensynene ulikt (s. 214). Det kan derfor være positivt med skjønnsmessige vurderinger da det tilrettelegger for individuelle behov, men at en er bevisst på at det også kan skape forskjellsbehandling ved slurvevurderinger (Molander et al. 2012, s. 214).

Benbenishty et al. (2015) viser til at saksbehandlers beslutningstaking kan påvirkes av beslutningstakeren selv og den konteksten en arbeider i, hvor de anbefaler en opplæring av alle som arbeider med slike beslutninger, da egne holdninger og konteksten de arbeider i kan påvirke de vurderinger og avgjørelser de står overfor (s. 64). Videre viser

Hodgson et al. (2019) verdien av skjønn i praksis, men trekker også frem at en bør bemerke de grenser og kritikk det tiltrekker seg (s. 116).

Denne gjennomgangen av tidligere forskningen har tatt for seg tre hovedtemaer: skjønnets muligheter for individuelle tiltak, manglende dokumentasjon av beslutningsgrunnlag og utfordringer knyttet til skjønnsutøvelse i barnevernet. Det ble identifisert verdien av faglig skjønn i praksis, hvor en kan ta individuelle vurderinger og beslutninger ut fra behov, som anses som viktig i barnevernsfaglig arbeid. Det ble videre vist til at dårlig utøvelse av skjønn kan true prinsippet om likebehandling, individuelle tiltak, lovlighet og forutsigbarhet. Et annet funn viste at det anses som hensiktsmessig å identifisere beslutningsgrunnlaget som ligger til grunn for tiltak, for å sikre etterprøvbarehet, kvalitet og rettsikkerheten for foreldre og barn.

1.3 Studiens formål

Studiens formål er å få økt kunnskap om de skjønnsvurderinger saksbehandler i barnevernet sier de vurderer i anbefaling av fosterhjem. Oppgavens søkelys er på anbefaling av type fosterhjem, da enten slekt- og nettverks plassering eller ordinært fosterhjem. Forskning viser til viktigheten av å identifisere barnevernets beslutningsgrunnlag, da det er noe barnevernet blir kritisert for (NOU 2023:7, s. 150). NIM (2020) viser i sin rapport «Hvorfor dømmes Norge i EMD?» at dommene ofte er på grunnlag av manglende dokumentert beslutningsgrunnlag, altså at begrunnelsen for beslutninger ikke dokumenteres godt nok, eller er kjent (s. 82). NOU 2023:7 er en gjennomgang av barn og foreldres rettsikkerhet i barnevernet, hvor rapporten trekker frem at skjønnsutøvelse kan være en faktor for svakt begrunnede, og dårlige beslutninger. Dette har vært en del av kritikken som har kommet fra EMD, hvor de viser til at «relevant informasjon ikke blir inkludert og vurdert» (NOU 2023:7, s. 150). Det vises til at informasjon om, og dokumentasjon på hvordan beslutningstakere vurderer barnets beste er sparsomt, og at det er manglende forskning på feltet (NOU 2023:7, s. 150). Det er her jeg ønsker å implementere min studie for å forsøke og identifisere de skjønnsvurderinger saksbehandler sier de legger til grunn for anbefaling, og har valgt å rette studien inn mot ulike typer fosterhjem. For at barnevernsansatte skal bli enda bedre på dokumentasjon av beslutningsgrunnlag, må disse identifiseres, noe denne studien kan bidra med å få økt kunnskap om. I tillegg er det viktig å identifisere beslutningsgrunnlaget, da Norge blir dømt på grunnlag av mangelfull dokumentasjon.

Dommene Norge felles i er på manglende dokumentasjon av beslutningsgrunnlag og ikke selve tiltaket, og det kan derfor være viktig å identifisere hva som ligger bak valg og vurdering av tiltak (NOU 2023:7, s. 39).

Oppgaven ønsker å belyse og tilføre kunnskap om de ulike skjønnsmessige vurderinger saksbehandlere sier blir tatt i anbefaling av fosterhjem for barn, hvor funnene, i sammen med tidligere forskning, kan skape en ny innsikt og forståelse på temaet. Jeg håper at lesing av denne oppgaven kan gi ett innblikk og økt forståelse for kompleksiteten knyttet til temaet, og hva barnevernsansatte står overfor. NOU 2023:7 trekker frem at skjønnsutøvelse i barnevernet er komplekst og en gjennomgående utfordring, i forhold til mange diskusjoner som for eksempel rettsikkerhet (s. 29). Hver barnevernssak er unik, og det kan være mange individuelle og utfordrende vurderinger som tas når det skal velges plasseringssted for et barn som skal flyttes ut av hjemmet (NOU 2023:7, s. 29). Det vises også til at rammene for skjønn kan forstås ulikt, og det kan medføre en risiko for ulik behandling, samt dårlig kvalitet på beslutninger og tiltak (NOU 2023:7, s. 53). Med bakgrunn av dette ønsker jeg at studien kan bidra med økt kunnskap og gi en forståelse av kompleksiteten.

1.4 Avklaring av problemstilling

Problemstillingen i denne oppgaven er:

«Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem».

Som saksbehandler i barnevernstjenesten møter en på mennesker i ulike livssituasjoner, hvor en må ta vurderinger og se til hensyn som er relevant for den enkelte saken. Det kan i slike vurderinger være hensiktsmessig å reflektere og tenke over hvordan en vurderer den enkelte saken. Skjønnsutøvelse handler også om hvordan vi veier argumenter og hensyn opp mot hverandre, og vurdere ulike interesser for å komme frem til den mest hensiktsmessige beslutningen (Oterholm, 2015, s. 171-172). Slik Oterholm (2015) viser til brukes det i faglig skjønn ulike former for kunnskap, og de skjønnsmessige vurderingene baserer seg på flere faktorer både ved og rundt personen som tar denne vurderingen. Det er viktig og kritisk reflektere rundt forhold og faktorer som kan påvirke ens vurderinger (s. 174-180). Dette kan for eksempel være tidligere erfaringer, holdninger, verdier, følelser og magefølelse.

I denne oppgaven er det de vurderinger saksbehandler sier de gjør jeg ønsker å se nærmere på, som jeg ønsker å identifisere gjennom intervju med saksbehandlere fra den kommunale barnevernstjenesten. Det kan være interessant å se om noen av vurderingene eller hensynene overgår andre, om det vektlegges ulike hensyn fra ulike saksbehandlere og hva som vektlegges i en sak der et barn skal flyttes i fosterhjem.

1.5 Begrepsavklaring

1.5.1 Faglig skjønn

Begrepet skjønn er langt fra entydig, og det finnes ikke en fullt dekkende teori som forklarer begrepet, per i dag (Grimen & Molander, 2008, s. 179). Det profesjonelle skjønnnet kan ses på som en kombinasjon av lovens bestemmelser, faglig kunnskap og individuelle vurderinger i enkelte saker, hvor utfallet ikke er bestemt på forhånd (NOU 2000:12, s. 139). Begrepet blir utdypet i oppgavens teoretiske rammeverk, se punkt 2.1

1.5.2 Saksbehandler

For denne oppgaven brukes begrepet saksbehandler for de ansatte i den kommunale barnevernstjenesten. De blir nå også kalt kontaktpersoner, men jeg har allikevel valgt å forholde meg til begrepet saksbehandler da dette er det mest kjente og brukte begrepet.

1.5.3 Fosterhjem

Et fosterhjem defineres av bvl § 9-1 som «private hjem som ivaretar omsorgen for barn på grunnlag av vedtak etter denne lov». Fosterhjem er tiltak som gis både ved frivillige hjelpetiltak og ved omsorgsovertakelse, og skiller seg fra andre tiltak da det krever at privatpersoner stiller opp og påtar seg oppdraget (Barne- og familiedepartementet, 2021, s. 5-6). Fosterhjems plassering er en av de mest brukte tiltakene i barnevernet, der et barn må flytte ut av hjemmet. Det er derfor særlig viktig at en lykkes med tiltaket, og er gode på å rekruttere fosterhjem som kan gi kvalifisert omsorg (Barne- og familiedepartementet, 2021, s. 5-6).

Fosterhjem kan rekrutteres som ordinære fosterhjem eller i barnets slekt og nettverk (Bufdir, 2023). Slegt og nettverk skal alltid vurderes når et barn må flyttes ut av hjemmet, jmfør bvl § 9-4, som kan være for eksempel: tanter, eldre søsken, besteforeldre, lærere, nærmiljø eller personer fra familiens omgangskrets (Bufdir,

2021). Slekt- og nettverks plassering kan på en side møte behovet for flere fosterhjem, men på den andre siden kan det vise til at det gir færre stabile fosterhjem (Skoglund & Thørnblad, 2021, s. 154-155).

1.6 Avgrensning og presisjon

Denne oppgaven omhandler først og fremst om å sette søkelys på de skjønnsvurderinger saksbehandlere i den kommunale barnevernstjenestens sier de tar i anbefaling av fosterhjem. Da enten ordinære fosterhjem eller slekt- og nettverksfosterhjem. Oppgaven tar ikke for seg de vurderingene som ligger til grunn for at barnevernet har vurdert at det er nødvendig å flytte et barn fra sine biologiske foreldre. Dersom et barn må flytte fra sine foreldre kan det også finnes andre alternativer, som for eksempel institusjonsplassering. Vurderinger som ligger til grunn for plassering utenfor fosterhjem tas ikke i betraktning i denne oppgaven. Jeg har ikke spesifisert om plasseringen skal gjelde utenfor hjemmet som hjelpetiltak etter bvl § 3-1 eller omsorgstiltak § 5-1. I møte med informantene er søkelyset å identifisere det beslutningsgrunnlaget saksbehandlere sier ligger til grunn for anbefaling av fosterhjem.

1.7 Oppgavens oppbygning

Denne oppgaven består av 6 kapitler. I oppgavens første kapittel har jeg tatt for meg bakgrunn og begrunnelse for valg av temaet skjønsmessige vurderinger ved anbefaling av fosterhjem. Videre har jeg beskrevet formålet med studien, samt presentert problemstillingen med en begrepsavklaring. Til slutt viste jeg til avgrensning og presisjon for studien.

Kapittel 2 inneholder det teoretiske rammeverket som er satt for studien. Først redegjør jeg for begrepet skjønn, hvor jeg viser til ulike forståelser og viser det som identifiseres som den problematiske siden. Deretter viser jeg til teori om bakkebyråkrati, hvor teorien beskrives og viser til utfordringer.

Kapittel 3 inneholder den metodiske fremgangsmåten som er brukt i denne studien. Der presenterer jeg først den posisjon og forforståelse jeg bringer med meg i studien, samt en redegjørelse av datainnsamling og metode, analyse av funn, forskningsetikk og til slutt studiens troverdighet.

Kapittel 4 er en presentasjon av funn, hvor jeg viser til sitater fra intervjuer som ble gjennomført med ansatte i 4 ulike kommunale barnevernstjenester. Funnene blir presentert med sitater innenfor 4 tema: a) barnets beste, b) medvirkning, c) tilknytning og tilhørighet, og d) juridiske rammer, og det vises til aktuell litteratur innenfor disse.

Kapittel 5 er studiens diskusjonskapittel, der trekker jeg frem oppgavens funn og knyttet opp mot tidligere forskning, teori og sosialkonstruktivismen for å skape en diskusjon og belyse studiens problemstilling.

Kapittel 6 er siste kapittel som viser til studiens avslutning, der vil hovedfunnene presenteres opp mot problemstillingen. Til slutt i oppgaven viser jeg til studiens litteraturliste og vedlegg.

2 Teoretisk rammeverk

Denne oppgaven handler om hvilke skjønnsvurderinger saksbehandlere sier de legger i anbefaling av fosterhjem. I dette kapitlet beskriver jeg to teoretiske perspektiver som er sentrale for oppgavens problemstilling og en del av diskusjonsgrunnlaget. I første del, punkt 2.1, defineres begrepet skjønn, og jeg forsøker å skape en forståelse av begrepet da det ikke er entydig, ved bruk av flere ulike synspunkter. I punkt 2.2 redegjør jeg for Lipsky's teori om bakkebyråkrati, som tar for seg førstelinjearbeidere, hvor det vises til bakkebyråkratens makt og utfordringer i utøvelse av faglig skjønn. Begge de teoretiske perspektivene anses som relevante i denne studien da de tar for seg begrepet skjønn, og det skjønnsmessige grunnlaget som ligger til grunn for saksbehandlere i den kommunale barnevernstjenesten. Jeg forsøker derfor å skape et teoretisk grunnlag for det skjønnsmessige beslutningsgrunnlaget saksbehandlere sier de legger til grunn for anbefaling av fosterhjem.

2.1 Skjønnsutøvelse

2.1.1 Faglig skjønn

Grimen og Molander (2008) skriver at skjønnsbegrepet er langt fra entydig (s. 180). Hanssen et al. (2015) viser at begrepet kommer fra det norrøne substantivet skyn, som er synonym med ord som dømmekraft, vett og omdømme. De viser at en skjønnsmessig vurdering innebærer at en beslutningstaker tar en vurdering av ulike forhold for å komme frem til en beslutning, som ikke er bestemt på forhånd (s. 17-18). Øverbye (2023) viser til begrepet, hvor valg og vurderinger av hensyn tas, og det som er sett på som fornuftig ikke alltid er det opplagte i saken (s. 6). Lorentzen (2005) definerer utøvelse av skjønn som «å ta stilling til hvilke kriterier som er relevante i den konkrete beslutningssituasjonen, og hvordan de ulike kriteriene skal forstås og anvendes» (s. 8). Hanssen et al. (2015) viser videre til at profesjonsutøveren bruker sin faglige kunnskap, refleksjoner og metodikk for å vurdere den enkelte sak, slik at beslutninger ikke blir tatt på tilfældigheter. Vurderingene kan påvirkes av en av en selv, sin bakgrunn og sine preferanser (s. 22). Skjønn gir et vidt rom for fleksibilitet, som anses som nødvendig for å gi rett hjelp, til rett tid og situasjon (Hanssen et al. 2015, s. 17-18), som er barnevernslovens formål, jamfør § 1-1. Davis (1969) argumenterer for at skjønn er «the

major source of injustice» som kan reguleres ved flere prosedyrer og regler, der skjønnet reduseres til et minimum (s. 223, henvist i Buvik, 2021, s. 3).

2.1.2 Det problematiske skjønnet

Flere teoretikere har lenge vært opptatt av å både problematisere og beskrive skjønn, hvor Aristoteles forståelse av praktisk dømmekraft vises som en praktisk-moralsk handlingsklokskap (Hanssen et al., 2015, s. 20). Det Aristoteles trekker frem som dømmekraft blir beskrevet som noe som utvikles gjennom erfaring, og ikke ved teoretisk læring, og begrunnes med at alle situasjoner den utøves i er ulike, uforutsigbare og ukjente (Hanssen et al., 2015, s. 20). Grimen og Molander (2008) viser til at ved utøvelse av faglig skjønn er det en forutsetning at faglig kunnskap brukes, for å komme frem til den mest hensiktsmessige beslutningen (s. 179). Øverbye (2023) underbygger dette når han forklarer at høy faglig kompetanse er viktig i utøvelse av skjønn, men at den ofte er rammet inn og regulert av lovverk. Han viser til at dette regulerer hvor stort skjønnsmessig rom den profesjonelle har, samt at det regulerer personlige faktorer som kan påvirke vurderingen, som for eksempel: erfaringer og livssyn (Øverbye, 2023, s. 11). På en annen side viser Hanssen et al. (2015) til at rammene for den faglige skjønnsutøvelsen i sosialfaglig arbeid er vanskelig å vise til, da det er et komplisert fag med mange rettsregler, og avgjørelser blir vurdert og tatt, både i akutt situasjoner og ved endringsarbeid over tid. I tillegg innenfor det sosialfaglige feltet kan skjønnsutøvelsen være av normativ karakter, og det fattes individuelle beslutninger for hva som er det beste, riktige og mest hensiktsmessige for den enkelte sak (s. 18-19). I slikt arbeid må en involvere moralske normer og etiske verdier, da avgjørelsen ikke tas kun på fastsatte regler, lover og fagkunnskap (Hanssen 2005, s. 114, henvist i Hanssen et al., 2015, s. 22).

Øverbye (2023) viser til at skjønnsutøvelse ikke handler om en uspesifisert synsing, men vurderer hensyn for å komme frem til en beslutning som løser det som oppfattes problematisk (s. 6). For eksempel når en skal flytte ett barn ut av hjemmet, vil en vurdere hensyn for å finne det best mulige fosterhjemmet for det enkelte barnet. Den som utøver skjønn, må ifølge Lorentzen (2005) vurdere tre faktorer. For det første må en vurdere hvilke hensyn som skal være med i vurderingen, for det andre må disse hensynene gis et presist forhold, og til slutt må en ta stilling til hvordan hensynene veies opp mot hverandre (s. 11). Buvik (2021) viser til at skjønnbruk kan forstås som både

en mulighet og en byrde, og viser til at enkelte mener at skjønnnet bør kontrolleres og minimeres (s. 4).

2.1.3 Skjønnets to deler

Grimen og Molander (2008) viser til skjønn i to deler, som må holdes avskilt. På den ene siden handler det om en epistemisk kontekst, hvor en ønsker å skille noe fra noe, og bruker en kognitiv aktivitet for å finne den kunnskapen som er relevant for å beslutte noe. Det kan vises til at den beslutningen som fattes, blir tatt ut fra en målestokk, hvor vi behandler ulike tilfeller ulikt, og like tilfeller likt (s. 179-182). Den som utøver skjønn ønsker å komme frem til et begrunnet svar på spørsmålet om hva som bør gjøres, hvor profesjonsutøveren tar individuelle, selvstendige vurderinger (Grimen & Molander, 2008, 182-184). På den andre siden skriver Grimen og Molander (2008) om den strukturelle konteksten, som handler om noen strukturelle rammer eller ytre grenser rundt beslutningen som tas, som for eksempel gjennom lovverk. Her har altså beslutningstakeren mulighet til å beslutte innenfor et gitt handlingsrom, og det må presiseres hvem som har autoritet til å utøve skjønn og hvilke standarder beslutningen er underlagt (s. 181-182). En må i denne kategorien begrunne og redegjøre for skjønnsutøvelsen overfor den myndighet som har delegert skjønnnet til profesjonsutøveren (Grimen & Molander, 2008, s. 181-182).

2.2 Bakkebyråkrati

Michael Lipsky (1940-) kom i 1980 ut med en teori om *street-level bureaucrats*, norsk oversettelse: bakkebyråkrati. Han omtaler bakkebyråkratene som de som arbeider i førstelinjen, med tett kontakt med brukere, hvor ulike hensyn skal tas og vurderes (Lipsky, 2010, s. 2). Buvik (2021) skriver at Lipsky's første bok kom som en kritikk mot det dårlige offentlige tjenestetilbudet i USA, hvor samfunnet uttrykte misnøye ved at de opplevde at tjenestene ikke dekte de behovene som var (s. 2). Han skrev at bakkebyråkratene, som i første omtale ble vist til som ansatte i offentlig sektor, eksempelvis: sosialarbeidere, lærere og politibetjenter (Lipsky, 2010, s. 3). Videre trekker Buvik (2021) frem at Lipsky's første bok skulle skape en forståelse om hvorfor de samme «feilene» ble repetert i disse yrkene, og at resultatene ikke var i overensstemmelse med målene (s. 2). I denne studien tar jeg utgangspunkt i Lipsky's bok fra 2010, som er en 30 års jubileums utgave av hans bok fra 1980.

2.2.1 Bakkebyråkratens makt

Lipsky (2010) skriver at bakkebyråkratene kan kalles for mellommannen mellom staten og innbyggerne, som på den ene siden styres av regler og verktøy for å skape effektivitet og best mulig beslutninger. Og på den andre siden påvirkes av normer, verdier og etikk i møte med andre (s. 4). Han viser til skjønnsutøvelse som en kjerne av arbeidet, som er nødvendig da lovverket er vagt, målene tvetydige og behovene individuelle (Lipsky 2010, s. 13). Videre viser teorien at bakkebyråkratene står i en posisjon der de kan både gi goder og sanksjoner til ulike mennesker, og bestemmer hvem som får tildelt ressurser og ikke (Lipsky, 2010, s. 4). Dette trekker Lipsky (2010) frem som en faktor som kan skape et maktforhold mellom den som tildeler goder, og den som får tildelt, for eksempel mellom sosialarbeider og klient (s. 3). Lipsky (2010) trekker frem at det kan skape et konfliktfylt forhold, der det kan tenkes at bakkebyråkraten da kan møte på ulike følelser hos klienten, som for eksempel sinne eller takknemlighet (s. 25). I tillegg kan det oppleves som en form for sosial kontroll overfor klienten, ved at bakkebyråkraten er den som har makt over saksforholdet, og kan for eksempel bestemme når, hvor og hvor ofte samhandlingen skal skje (Lipsky, 2010, s. 11).

En annen faktor Lipsky (2010) trekker frem som kan styrke maktforholdet er der klienten og bakkebyråkraten kan ha motstridende mål, og tanker om hva som er det beste i situasjonen. Det kan være bakkebyråkraten som sitter med makten til å bestemme hva som tenkes å være til brukerens beste (s. 41-42). For eksempel at saksbehandlere vurderer at barnet ikke bør i slekt-nettverk fosterhjem, mens foreldrene selv ønsker det. I tillegg viser Lipsky (2010) til at mange av klientene innenfor bakkebyråkratiet er det som kalles for ufrivillige brukere, som han beskriver som klienter som ikke får dekket sine behov andre plasser enn det offentlige systemet (s. 54-55). Ufrivillige brukere kan også være foreldre som får sin omsorgsevne undersøkt av barnevernet, og som denne studien omhandler, får sitt barn plassert under barnevernets omsorg, enten i slekt-nettverk fosterhjem eller ordinært fosterhjem. Dette forholdet kan medføre en følelse av manglende likeverd i samarbeidet, og klienten kan oppleve å ha manglende påvirkningskraft i beslutningene som skal tas (Lipsky, 2010, s. 54-56). Som i her kan ses som foreldres manglende medvirkning ved anbefaling av fosterhjem.

2.2.2 Bakkebyråkratiets utfordringer

Lipsky (2010) viser til at arbeidet i førstelinjen kjennetegnes av manglende ressurser og store arbeidsmengder, hvor en arbeider med motstridende og tvetydige mål.

Bakkebyråkratene arbeider innenfor gitter rammer av for eksempel lover og regler, hvor faglig skjønn må utøves (s. 29-40). For denne studien kan det si at barnevernsloven setter noen rammer for vurderinger, og innenfor disse rammene må saksbehandler gjøre sine skjønnsmessige vurderinger om barnet bør bo i slekt- og nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem. Slik Lipsky (2010) fremhever det, er førstelinjearbeidere spesialister innenfor sitt fagfelt, og skjønnen blir utøvd deretter, hvor det vektlegges at alle saker er unike og den enkelte sak ikke kan behandles ut fra noen gitte standarder (s. 14). Samfunnet ønsker at bakkebyråets avgjørelser og vurderinger tas upartisk, samtidig at de ønsker at det tas med medfølelse, og at de viser hensyn og fleksibilitet i de individuelle sakene (Lipsky, 2010, s. 15). Videre trekker han frem at det skjønnsmessige grunnlaget i bakkebyrået kan både havne i en side der det føles hensiktsmessig og tilpasset, men også på motsatt side, og gi en opplevelse av stivhet og lite emosjoner, hvor en heller forsøker å arbeide effektivt (Lipsky, 2010, s. 45-69). Det kan handle om at bakkebyråkratene bruker sin faglige bakgrunn og tidligere erfaringer for å vurdere og beslutte, hvor de ofte omtaler seg selv som «Street-smart», da de må improvisere i møte med den individuelle klienten (Buvik, 2021, s. 5).

Manglende ressurser og få ansatte er en faktor som vises til, hvor Lipsky (2010) trekker frem at hvor profesjonsutøverne kan bli overarbeidet, for eksempel når en har flere saker enn tid tilgjengelig (s. 29). Dette er et velkjent fenomen innen barnevernet (Prop. 73 L (2016-2017), s. 27). Videre trekker Lipsky (2010) frem at dette kan medføre mangel på nødvendig og relevant informasjon, som kan føre til at beslutningene tas med manglende informasjon og tid, og kan påvirke klientforholdet og resultatet. Det kan være med å påvirke den individuelle klienten, i form av liten tid, korte møter, lang ventetid og forhastet behandling, hvor den sensitive menneskelige dimensjonen i arbeidet kan tenkes å bli påvirket (s. 29). Lipsky's (2010) teori viser til at økte ressurser innenfor bakkebyråkratiet øker etterspørselen, og gjør at arbeidspresset ikke dempes, det kan derimot holde seg som vanlig, da etterspørselen øker i takt med ressursene (s. 31-33). En annen faktor som Lipsky (2010) trekker frem som kan medføre arbeidsstress hos bakkebyråkantene, handler om deres oppfatning av ansvar, myndighet og målene som er satt for arbeidet (s. 31-33). Han trekker frem at leder og ansatt sin forståelse og

oppfatning av ansvar og myndighet kan være ulikt og vagt, og er en faktor for stress da bakkebyråkraten ikke vet hva som forventes i arbeidet (Lipsky, 2010, s. 16-17).

2.2.3 Bakkebyråkratens mestringsstrategier

For å møte det stresset og presset som finnes i førstelinjen beskriver Lipsky (2010) at bakkebyråkraterne utvikler teknikker og strategier for å forenkle og gjøre arbeidsoppgavene håndterbare, på tross av manglende ressurser og økt arbeidspress. Dette kaller han for mestringsstrategier (s. 83). Maynard-Moody og Musheno (2003) forklarer hvordan bakkebyråkraterne forsøker å gjøre jobben mer behagelig og meningsfull, ved å ta i bruk kjappe løsninger, selv på langsiktige problemer (henvist i Buvik, 2021, s. 2). Videre viser Maynard-Moody og Musheno (2003) hvordan arbeidet i førstelinjen kan både oppleves som farlig og ubehagelig, og at en bruker skjønn for å skape trygghet og gjøre arbeidet mer håndterbart (henvist i Buvik, 2021, s. 2). Lipsky (2010) fremhever at ettersom behovet er større enn tilgjengeligheten, trenger bakkebyråkraterne å opprette både metoder og strategier for å mestre det ansvaret de har fått delegert. Dette medfører at de kan ha behov for å opprette forenklede oppgaver, og skape enklere veier å gå, selv om dette ofte blir sanksjonert av ledelsen da de ønsker at resultatene skal være i tråd med målene som er satt (s. 19). Lipsky (2010) fremhever at disse arbeiderne ofte finner tilfredsstillende prosesser og beslutninger fremfor best mulige, ut fra det presset de har, og føler de gjør sitt beste innenfor de gitte rammene (s. 19). En kritikk Lipsky (2010) trekker frem om de forenklede prosessene er at de kan gi resultater på lavt nivå, som ikke tilfredsstillende organisasjonens mål eller dekker klientens behov (s. 82).

3 Metode

Jeg vil i dette kapitlet gjennom et kvalitativt forskningsdesign gjøre rede for den metodiske fremgangsmåten som ble brukt i studien, med formål om å besvare oppgavens problemstilling: «*Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem*». Metoden blir presentert i denne rekkefølgen: posisjon og forforståelse i fagfeltet, datainnsamling, analyse, forskningsetikk og studiens troverdighet og gyldighet.

3.1 Posisjon og forforståelse i fagfeltet

En studie og forskning kan alltid være preget av forskeren og dens forståelse, da forskeren kan bringe med seg tanker og meninger om temaet som undersøkes (Dalland, 2020, s. 60-63). Det vises videre til at en kan forsøke å være seg bevisst hvilken forståelse en innehar, men det å legge den til side, er ikke fullt oppnåelig. Det er viktig at forskeren reflekterer rundt sin forforståelse, og i en slik oppgave er det særlig viktig å redegjøre for den (Dalland, 2020, s. 60-63). For eksempel handler det om å klargjøre hvilke tanker og erfaringer en har rundt temaet og forskningsprosessen på forhånd (Dalland, 2020, s. 60-63). For denne studien har min forforståelse og ståsted vært preget av tidligere forskning og teori fra tidligere studier, da jeg ikke hadde relevant erfaring innenfor barnevern. Min forståelse på temaet hadde preg av forskning og teori jeg har fått gjennom studietiden og lesing av forskning som er skrevet på temaet, og det barnevernsfaglige feltet. For å være bevisst på min egen forforståelse forsøkte jeg å tenke og reflektere over hva slags forventninger jeg hadde til innhenting av data før innsamlingen startet, samt tenke over hva slags data jeg tenkte ville bli innhentet. Dalland (2020) viser til at det kan det være enklere å skille egne tanker og forforståelse på fenomenet, og en ny forståelse dersom vi fra start redegjør og er bevisst på hva vi bringer med oss (s. 60-63).

Dalland (2020) trekker frem at forskeren gjennom intervju bringer med seg sin forståelse og ofte bruker seg selv aktivt. Den informasjonen som uttrykkes i intervjuet går igjennom forskerens forståelse og kan bli påvirket av forskerens personlighet (s. 63-64, 84). For eksempel innebærer det at vår forhistorie, holdninger og kunnskaper påvirker hvordan vi tolker og bearbeider data vi har fått inn fra intervjuet. Ifølge

Dalland (2020) kan tankene en bringer med seg inn i intervjuet kan påvirke hvordan intervjuet gjennomføres, og hvordan dataene kommer ut. Det kan derfor være av betydning for oppgaven at forskeren er klar over egen forståelse og reflektert rundt den (s. 63-64, 84). Slik jeg ser det, hadde jeg som forsker skapt en forventning til hva jeg tenkte informantene ville uttrykke i intervjuene. For eksempel hadde jeg noen tanker om at informantene ville argumentere sitt beslutningsgrunnlag på forhold som medvirkning og barnets beste. I tillegg tenkte jeg at svarene ville bli ulike og varierte, da skjønnnet uttrykkes ved individuelle hensyn som vurderes (Hanssen et al., 2015, s. 18-19). Noe jeg tidligere tenkte kunne påvirkes av saksbehandlers verdier, normer, tidligere erfaring, teoretisk kunnskap og den tause kunnskapen som kan finnes i de individuelle barnevernstjenestene. Slik jeg tenker kan det anses både som en fordel og ulempe at jeg kun hadde et teoretisk ståsted og lite erfaring fra feltet. På den ene siden kan det tenkes at jeg hadde et nøytralt ståsted med bakgrunn av forskning, hvor jeg ble mer spørrende og nysgjerrig i intervjuene, for å få en grundig forklaring og mest mulig informasjon. På den andre siden kan det tenkes at min forståelse ikke var slik som informantenes, hvor jeg i mindre grad forstår informantens erfaring og tanker rundt temaet.

3.1.1 Vitenskapsteoretisk tilnærming

Den vitenskapsteoretiske rammen en forsker bringer med seg inn i en studie kan påvirke hva forskeren søker informasjon om og det «danner et utgangspunkt for den forståelsen forskeren utvikler» (Thagaard, 2018, s. 35). Denne studien tar utgangspunkt i et sosialkonstruktivistisk ståsted, som bunner ut i et menneskeskapt samfunn, som også skaper mennesker. Det er altså en grunntanke om at mennesker utvikler og skaper seg selv i det sosiale rommet (Berger & Luckmann, 2006/1966, s. 67). Ståstedet innebærer altså en dialektisk tankegang – hvor det er en gjensidig påvirkning mellom samfunn og individ, som utvikler det vi oppfatter som vår virkelighet (Berger & Luckmann, 2006/1966, s. 76). Som de viser til er perspektivet et svært bredt felt, hvor mennesker anses som et sosialt produkt, som med samfunnet skaper en felles virkelighet. Videre viser de til at mennesker forandrer verden, men ikke på bakgrunn av noe de selv har valgt (Berger og Luckmann, 2006/1966, s. 11).

I denne studien viser den sosialkonstruktive tilnærmingen til en forståelse om at det barnevernsfaglige arbeidet er sosialt konstruert og i en forandring, fremfor en objektiv selvfølghet. Det vises til at en danner fenomener gjennom språket og i fellesskap

med andre. Kunnskap blir konstruert i samspill mellom meg som forsker og informantene, og studien kan vise til hva informantene sier de legger inn i sitt beslutningsgrunnlag for anbefaling av fosterhjem, og hvordan de konstruerer den virkelighet.

3.2 Datainnsamling

3.2.1 Metode for datainnsamling

Metode er en fremgangsmåte som brukes for å besvare et formål og komme frem til ny kunnskap (Aubert 1985, referert i Dalland, 2020, s. 53). For å besvare studiens problemstilling, som er: «Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem» så jeg det hensiktsmessig å gjennomføre en kvalitativ metode, da jeg ønsket å finne ut hvordan saksbehandlere sier de vurderer i sitt arbeid. Det kan være vanskelig å innhente gjennom en kvantitativ metode, da jeg ønsker å innhente personlige erfaringer og tanker. Thagaard (2018) skriver at kvalitative metoder handler om en nær kontakt mellom forsker og den som forskes på, og er ofte preget av nærhet og sensitivitet i relasjonen. Kvalitative metoder viser seg å være godt egnet der en ønsker å gå i dybden av et tema, samt der en studerer sensitive og personlige emner (s. 11-12). Videre trekker Thagaard (2018) frem at et kjennetegn ved kvalitativ tilnærming er å bruke få informanter, hvor en samler inn mer detaljert og større mengde data fra en og samme informant. En får frem mening og egenskaper, fremfor frekvenser og kvantiteter (s. 11-12), som i denne studien handlet om å finne frem til hvilke skjønnsvurderinger saksbehandler tar i vurdering av plasseringssted. Jeg ønsket å identifisere det grunnlaget de tar sine avgjørelser på. Metoden er preget av fleksibilitet, som kan anses som en viktig faktor for den relasjonen vi skaper og opprettholder med informantene, da det kan påvirke resultatet av forløp og innsamling av data (Thagaard, 2018, s. 11-12).

Etter valg av kvalitativ metode, så jeg det som hensiktsmessig å gjennomføre intervjuer, som er en metode hvor en kan få en dypere forståelse av informantenes synspunkter, opplevelser og selvforståelse (Thagaard, 2018, s. 13). Gjennom intervju kan en skape en forståelse av sosiale fenomener, hvor en kan få frem fyldig data om situasjoner og personer, og fordype seg innenfor et tema (Thagaard, 2018, s. 13). Jeg valgte å gjennomføre semi-strukturerte intervjuer, som anses som den mest utbredte

intervjumetoden innenfor human- og samfunnsvitenskapen. Semi-strukturert intervju kan defineres som en intervjumetode som innhenter beskrivelser av informantens livsverden, hvor en videre tolker betydningen av de beskrevne fenomenene (Brinkmann, 2013, s. 21-23). Her kan intervjueren få større spillerom for oppfølging av informantens svar, hvor forskeren blir synlig og deltar med innspill under intervjuet, hvor hensikt, beskrivelser, livsverden og tolkning er sentrale nøkkelord for intervjuformen (Brinkmann, 2013, s. 21-23). Semi-strukturerte intervju ble brukt for at jeg skulle få samlet inn nok informasjon til å besvare problemstillingen, hvor jeg i tillegg hadde mulighet til å være aktiv deltaker. Jeg så dette som hensiktsmessig da jeg brukte intervjuguide, men ønsket mulighet til å stille andre oppfølgingsspørsmål eller skape en diskusjon med informanten, uten å falle ut av temaene for intervjuet.

3.2.2 Rekruttering

Rekruttering av informanter for denne studien startet med metoden som kalles formelle henvendelser. Det handler om å ta formell kontakt med en person som videre presenterer prosjektet overfor den gruppen eller miljøet som forskningen skal presentere (Thagaard, 2018, s. 61). Deretter tar de aktuelle personene som ønsker å delta, selv ta kontakt med personen som er ansvarlig for forskningen, og i denne sammenheng var det meg. Thagaard (2018) trekker frem flere utfordringer ved denne metoden, som for eksempel at selve henvendelsen ikke fører frem, eller at informanter ikke ønsker å delta, da kvalitative metoder ofte handler om personlige temaer og tanker. Det kan derfor være hensiktsmessig å benytte seg av en seleksjonsmåte som sikrer et utvalg av informanter, hvor en bruker et tilgjengelighetsutvalg. Hvor utvalget velges strategisk ut fra egenskaper som er relevant for å besvare studiens problemstilling (s. 58-61).

Jeg brukte formelle henvendelser for å kontakte 9 ulike kommunale barnevernstjenester, hvor jeg la ved en kort presentasjon av oppgaven og kriterier for informanter, samt informasjonsskriv (vedlegg 2). Slik at barnevernstjenesten kunne se etter aktuelle informanter og videresende denne e-posten. En utfordring med denne metode var at det var kun to barnevernstjenester som svarte på henvendelsen om deltakelse, og det ble en tidskrevende prosess for å rekruttere informanter gjennom denne metoden. Når jeg hadde fått respons fra disse to barnevernstjenestene fikk jeg videre kontakt med de informantene som ønsket å stille til intervju, hvor vi avtalte tid og sted for intervjuene kort tid etter.

Ettersom det ble en krevende prosess med formelle henvendelser, valgte jeg videre å benytte meg av snøballmetoden. Ved denne metoden benytter en seg av en eller flere personer som en kontakter med de egenskaper eller kvalifikasjoner som er relevant for studiens problemstilling, eller de teoretiske perspektivene oppgaven presenterer (Thagaard, 2018, s. 61-62). Metoden starter ofte med et lite utvalg, som gradvis vokser seg større og større, hvor en kan ta kontakt med flere personer for å danne flere små snøballer fremfor en stor (Thagaard, 2018, s. 61-62). Videre identifiserte Thagaard (2018) et problem med metoden som handlet om at de personer en får presentert, kan komme fra samme miljø eller nettverk, hvor det kan oppleves krevende å opprettholde prinsippet om anonymitet. Ett annet etisk dilemma med metoden handler om at de vi har kontaktet foreslår personer vi kan intervju, uten at de selv har gitt et samtykke først (s. 61-62). For denne studien ønsket jeg at de personene som ble foreslått, har samtykket til kontakt og intervju før kontakten med meg som forsker har blitt opprettet. Jeg tok kontakt med 4 personer med kjennskap til temaet eller fagfeltet, som kan ha kjennskap til personer som er relevante for denne studien. Gjennom denne metoden fikk jeg 2 informanter som var relevant for studien og ønsket å stille til intervju.

Utvalget for studien er 6 informanter fra 4 ulike kommunale barnevernstjenester, hvor jeg fikk 4 informanter gjennom formelle henvendelser og 2 informanter med snøballs metoden. Informantene har ulik utdanningsbakgrunn og erfaring innenfor det barnevernsfaglige feltet og fosterhjemsarbeid. Jeg møtte dem i en-til-en-intervju, alle i fysiske møter. Intervjuene varte i 45 – 60 min, med en gjennomsnittstid på 53 minutter.

3.2.3 Inklusjons- og eksklusjonskriterier av informanter

I en rekrutteringsprosess kan det være viktig å velge ut noen inklusjons- og eksklusjonskriterier for informanter, slik at en sikrer den informasjonen en ønsker for å besvare studiens problemstilling (Bryman, 2012, s. 418). Problemstillingen for denne studien er rettet mot saksbehandlere i barnevernstjenesten, og jeg søkte etter informanter som arbeider i ulike kommunale barnevernstjenester. Jeg ønsket saksbehandlere innen erfaring fra plassering av barn i fosterhjem, da både slekt- og nettverks plassering, i tillegg til i ordinære fosterhjem. Ettersom det ble en krevende prosess å finne informanter valgte jeg å utvide inklusjonskriteriene slik at jeg også søkte informanter med mindre erfaring med plassering i fosterhjem, men som allikevel har

vært med i vurdering om ulike fosterhjem. Jeg utvidet også kriteriene fra saksbehandlere til ansatte i barneverntjenesten med andre stillinger.

Informantene for denne studien er fra ulike kommunale barnevernstjenester, med ulike stillinger. Den brede faglige bakgrunnen og variasjonen av barnevernstjenester ble brukt som en fordel for å få frem ulike svar og syn på spørsmålene som ble stilt under intervjuene. Det kan tenkes at ansatte i samme organisasjon hadde like tanker og erfaringer rundt temaet, og jeg så det som interessant for oppgaven å ta kontakt med ulike kommuner, samt ansatte med ulike stillinger for å besvare og reflektere rundt temaet. De 6 informantene er vist til i Tabell 1, med kjønn, barnevernstjeneste og informantkode.

Tabell 1. Kjønn, barnevernstjeneste og informantkode for informanter.

Kjønn	Barnevernstjeneste	Informantkode
Kvinne	1	Saksbehandler (1)
Kvinne	2	Saksbehandler (2)
Kvinne	3	Saksbehandler (3)
Kvinne	2	Saksbehandler (4)
Kvinne	2	Saksbehandler (5)
Kvinne	4	Saksbehandler (6)

3.2.4 Intervjuguide

En intervjuguide er til hjelp under et intervju og kan lede forskeren gjennom, hvor en følger de temaene som er satt, men med åpenhet for å utvikle spørsmål underveis (Dalland, 2020, s. 83-84). Guiden brukes til å huske de tema som tas opp i intervjuet, og sikre at en får dekket de temaene en ønsker belyst. I tillegg kan forskeren ved refleksjoner i etterkant av intervju fange opp om det var temaer som var tydelig oversett eller ikke særlig relevant, og kan forbedre intervjuguiden for neste intervju (Dalland, 2020, s. 83-84). Intervjuguiden for denne oppgaven tok opp ulike temaer, som skulle sikre tilstrekkelig data for å dekke studiens problemstilling (vedlegg 4). Jeg så det som en fordel å bruke intervjuguide i denne studien, da det ga et rom for å stille andre spørsmål enn hva guiden tok opp, men fortsatt holdt meg innenfor temaene som skulle

belyses. Etter gjennomføring av to intervjuer reflekterte jeg over de svarene jeg fikk, slik at jeg fikk mulighet til å se om intervjuguiden virket med sin hensikt. Jeg fikk endret intervjuguiden ved å luke ut de spørsmålene som ikke var relevant, samt jeg fikk presisert og funnet frem til nye spørsmål som evner å dekke de hullene som ble identifisert i de første intervjuene.

3.2.5 Gjennomføring av intervju

Alle intervjuene ble gjennomført i perioden februar 2023 - mars 2023, på et tidspunkt som passet informantene. I tillegg valgte jeg å gjennomføre intervjuene der informantene ønsket, og alle ble derfor gjennomført på de ulike barnevernstjenestene, med unntak av ett. Jeg tenkte dette ville skape trygghet for informantene, ved at de var på et sted de selv tenkte var egnet, og et sted som opplevdes trygt for dem. Alle informantene fikk tilsendt informasjonsskrivet (vedlegg 2), i tråd med Sikt (tidligere NSD), før intervjuet slik at de hadde mulighet til å lese sine rettigheter før intervju. Jeg forsikret meg om at rettighetene var forstått før jeg startet opptak av intervjuet, ved å gjennomgå hovedpunktene i informasjonsskrivet og ga en beskrivelse for hvordan de blir uttalt i oppgaven, derav at de ville være anonyme og ikke gjenkjennbare. Før selve intervjuet forklarte jeg formålet med oppgaven, og informantene skrev under på en samtykkeerklæring (vedlegg 3). Alle intervjuene ble tatt opp med diktafon-app, som er en kryptert lydopptaker-app som er godkjent til bruk for denne studien. Jeg så det hensiktsmessig med opptak av intervjuene, for å sikre at jeg fikk med meg all informasjonen det ble snakket om under intervjuet, i tillegg til at jeg fikk være til stede i intervjuet, og skape dialog og diskusjon med informanten uten å måtte notere alt.

3.2.6 Transkribering

Transkribering beskriver Dalland (2020) som en måte å bearbeide et intervju, hvor en skriver ned intervjuet ord for ord. Dette gir en mulighet til å gjenoppleve intervjuet, men hvor en mister deler av intervjusituasjonen, som for eksempel mimikk og kroppsspråk. Å få intervjuet nedskrevet er en god mulighet til å bevare det som skjedde, samt at det er et godt hjelpemiddel i analyse og tolkning av intervjudataene (s. 95). Jeg valgte å transkribere intervjuene selv, slik at jeg hadde mulighet til å starte refleksjoner og friske opp intervjuene. Jeg så det hensiktsmessig å transkribere kort tid etter intervjuene var gjennomført, senest to dager, slik at jeg ikke mistet opplevelsen av selve intervjuet, og

ikke endte opp med mange intervjuer å transkribere til slutt. Noe som gjorde at jeg hadde mulighet til å jobbe med de dataene jeg fikk inn underveis og se igjennom om intervjuguiden måtte endres for å forbedre spørsmålene underveis i prosessen. Jeg valgte å transkribere alle intervjuene over til bokmål, for å bevare informantenes anonymitet, da det var flere ulike dialekter hos informantene. Det ferdige transkriberte materialet utgjorde 90 A4-sider.

3.3 Analyse

I denne studien tok jeg utgangspunkt i Graneheim og Lundman (2003) sin kvalitative innholdsanalyse, som har som formål å sortere store mengder data, med søkelys på tolkning av tekst. De trekker frem at en kan tolke virkeligheten på ulike måter, og forståelsen er avhengig av en subjektiv tolkning, hvor en tekst kan innebære flere betydninger som kan kreve tolkning (s. 106). Graneheim og Lundman's (2003) innholdsanalyse kjennetegnes av at en i stor grad setter søkelys på emnet og konteksten, og vektlegger forskjeller og likheter innenfor kategorier og koder (s. 111). I denne studien er analyseenhetene intervjuer med ansatte i barneverntjenesten, altså utvalget av studiemateriale som skal analyseres. I analysen av datamateriale har jeg tolket og dannet meg opp en mening etter mitt eget ståsted, og i tråd med sosialkonstruktivismen.

Etter alle intervjuene var gjennomført og transkribert, leste jeg over det transkriberte materialet gjentatte ganger, hvor jeg noterte og markerte deler i teksten og sitater jeg tenkte var relevant for å besvare studiens problemstilling. Disse enhetene kaller Graneheim og Lundman (2003) for «meaning unit», oversatt til meningsbærende enhet, som ble lagt inn i første kolonne av Tabell 2 (s. 106). Prosessen ble videre å skape «condensed meaning unit», oversatt til konsentrert meningsenhet. Graneheim og Lundman (2003) beskriver dette som reduksjon av meningsenheten, uten at kjernen og meningen forsvinner, og prosessen gjennomføres for at datamaterialet skal bli kortere og enklere å håndtere (s. 106-107). Den konsentrerte meningsenheten ble lagt inn i andre kolonne i Tabell 2. Videre ble det laget koder av de konsentrerte meningsenhetene, som Graneheim og Lundman's (2003) viser til som en kort beskrivelse av hovedinnholdet som finnes i de meningsbærende enhetene (s. 107).

Neste steg i Graneheim og Lundman's (2003) innholdsanalyse handler om å finne frem til tema. Hvert tema inneholder koder som har ulike underliggende betydninger. Ved å

finne frem til de ulike temaene, har jeg tatt utgangspunkt i de kodene jeg allerede fant frem til først i analysen, se Tabell 2. Denne prosessen med å finne frem til ulike tema kan ses på som en systematisering av kodene, hvor jeg delte de inn under riktig tema, se fjerde kolonne i Tabell 2. De ble der sortert innenfor samme meninger, gjentakelser og likheter (s. 107). I denne prosessen gikk jeg igjennom tekstene, kodene og analysematerialet flere ganger for å finne frem til de riktige temaene for oppgaven, hvor de avsluttende temaene er beskrivende for innholdet i teksten. Hvor disse temaene skal belyse problemstillingen for denne studien, som er: «*Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem*». Det kom frem i analysen at saksbehandlere som deltok i denne studien forteller at de vektlegger a) barnets beste, b) medvirkning, c) tilknytning- og tilhørighet, samt d) juridiske rammer i beslutningsgrunnlaget for anbefaling av fosterhjem.

Tabell 2. Et utdrag og eksempler på prosessen fra meningsbærende enhet, konsentrert meningsenhet, kode og tema (a-d)

Meningsbærende enhet	Konsentrert meningsenhet	Kode	Tema
«Jeg tenker at vi snakker alltid med barn som har, er gamle nok til å ha mening. Og vi tillegger meningen ganske stor betydning. Men vi skulle hatt gode grunner til å ikke lytte til barnet»	Å lytte til barnet, som vurderes som gamle nok til å ha en mening, som tillegges stor vekt. Det skal legges frem gode grunner der barnet ikke lyttes til.	Barnets medvirkning	Medvirkning
«Men så er det jo hva foreldrene selv ønsker, som også er veldig sterkt, vektlegges sterkt»	Vektlegger foreldres ønsker sterkt	Foreldres medvirkning	

<p>«Vi ønsker jo å være i nærmiljøet, slik at barnet kan opprettholde tilknytning til skole, barnehage, venner, utvidet familie»</p>	<p>Ønsker å plassere barn i nærmiljø for å opprettholde tilknytning</p>	<p>Plassere i nærmiljø for å ivareta tilknytning</p>	
<p>«Det ble vurdert til barnets beste å få bo i så nært nettverk, og da tenkte at det var midlertidig og at det ble så nært foreldrene som mulig. Selv om relasjonen ikke var god»</p>	<p>Det ble vurdert som det beste for barnet å bo nært nettverk og foreldre</p>	<p>Ivareta tilknytning til nærmiljø og biologisk foreldre</p>	<p>Tilknytning- og tilhørighet</p>
<p>«Så det er jo alle aspekter rundt som skal tas i en skjønnsvurdering. Som skal bunne ut i hva er dette barnets beste, det er det alt handler om».</p>	<p>Alle vurderinger som tas skal bunne ut i hva som er til det enkelte barnets beste</p>	<p>Vurderinger bunner ut i barnets beste</p>	
<p>«Ja, og en stor drøfting. Også er det jo sånn at vi vet jo aldri, når en må drøfte, og beslutte. Så vet vi jo ikke svaret på hva som er best her. Vi beslutter jo noe som vi ikke vet svaret på før om ett år, to eller tre ikke sant. Også må du allikevel beslutte og håpe på at du</p>	<p>En må drøfte og ta en beslutning uten å helt vite om dette var til barnets beste</p>	<p>Beslutte etter vurdering om barnets beste</p>	<p>Barnets beste</p>

besluttet det som var det beste for barnet».			
«Så det er i en del tilfeller hvor vi vurderer at, okey, det er et svakt fosterhjem, sånn som vi stempler svakt. I den forstand at det er mye sårbarheter, mye utfordringer, men at ressursene samlet sett vil vurdere at det vurderes som godt nok, sånn samlet sett»	Tilfeller der en vurderer et fosterhjem som svakt, derav mye sårbarheter, utfordringer, men ressursene dekker opp.	Fosterhjem med mye utfordringer og sårbarheter, men har ressurser som dekker opp.	Juridiske rammer
«Jeg tenker at vi allikevel må være enda mer på, på å være fleksible gjerne, og tenke endring i utvikling i slekt og nettverk enn å bare fraskrive oss, på en måte at de ikke kan i det hele tatt»	Vi må være mer på og fleksible, og tenke endring i utvikling for fosterhjemmet fremfor å fraskrive oss.	Være fleksibel og åpen for endring i utvikling for fosterhjem.	

Valget av denne metoden ble gjort da det virket som en strukturert og oversiktlig metode for å gjennomgå og analysere datamateriale. Gjennom metoden har jeg både tolket tekstene, og fått mer innsikt og forståelse av innholdet. Graneheim og Lundman's (2003) innholdsanalyse så jeg som relevant for å besvare min problemstilling, da den er tilpasset for å analysere kvalitative metoder og tydelig sortere datamaterialet, samt at det er en metode for å systematisk- og strukturert gjennomgå og analysere datamaterialet, hvor fokuset er å tolke store mengder tekst.

3.4 Forskningsetikk

Forskning kan defineres som systematisk søken etter ny innsikt og kunnskap gjennom ulike metoder, hvor vi gjennom disse metodene kan møte på etiske dilemma (Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, heretter NESH, 2021). Det trekkes frem som viktig at forskeren reflekterer og vurderer rundt de etiske dilemma som kan oppstå, da det er med på å fremme god, fri og forsvarlig forskning. I tillegg gjennom en forskningsprosess, skal en følge forskningsetiske normer, som er en faktor for å sikre god integritet og regulere god vitenskapelig praksis (NESH, 2021). Disse normene handler blant annet om forskningens pålitelighet, åpenhet, ærlighet, kvalitet, etterprøvbarhet og redelighet (NESH, 2021).

I oppstart av denne forskningsprosessen, og i valg av metode var det nødvendig å reflektere over hvilke personopplysninger og informasjon det var hensiktsmessig å innhente for å besvare studiens problemstilling. Ved å velge intervju som metode reflektert jeg for hvordan personopplysninger skal håndteres og hvordan informantene best mulig blir ivaretatt. Samt måtte jeg være bevisst over og reflektere hvordan lagring av datamaterialet skulle gjøres. Jeg sendte søknad til Sikt (tidligere NSD) for å innhente kontaktinformasjon, som e-post og telefonnummer, samt andre enkle opplysninger som navn (Vedlegg 1). Jeg har gjennom hele intervjuperioden sørget for at jeg ikke har innhentet mer informasjon enn jeg har godkjenning til, og vært bevisst på hvordan jeg skal oppbevare denne dataen slik at andre uvedkommende ikke får tilgang.

Hensynet til personer som deltar i forskningsprosjektet er viktig og særlig sentralt i en forskningsprosess, og som forsker har en ett ansvar for at hensyn som menneskeverd, personlig sikkerhet, integritet og velferd blir ivaretatt (NESH, 2021). For eksempel kan dette sikres gjennom et informert samtykke, som Thagaard (2018) beskriver som informantens sikkerhet i forskningsprosjektet, hvor en gir informasjon om prosjektet, prosessen og hva det innebærer å delta (s. 26). For denne studien har jeg sørget for at samtykket er fritt og informert, samt at alle deres rettigheter ble definert og avklart før prosjektstart. I denne oppgaven har jeg sendt ut informasjonsskriv (vedlegg 2) og kontaktinformasjon til de som ble invitert til å delta, slik at de på forhånd hadde mulighet til å se hva det ville innebære å delta, samt at de fikk mulighet til å stille spørsmål eller oppklare uklarheter. Jeg sørget også for at intervjudeltakerne hadde lest

og forstått sine rettigheter, hvor jeg også nevnte disse rettighetene før intervjuene startet, som vist til i punkt 3.2.5.

Begrepet konfidensialitet er relevant i en studentoppgave som denne. Thagaard (2018) viser til konfidensialitet ved at en sikrer at dataen en innhenter blir behandlet konfidensielt, altså at informasjonen en får ikke gir informanten uheldige utfall, konsekvenser eller skade (s. 27). For å sikre dette for informantene i denne studien har jeg anonymisert informantene slik at de ikke er identifiserbare, samt sikret at ingen uvedkommende har fått tilgang til de opplysninger jeg har innhentet, og hvem som har deltatt. Et annet sikkerhetstiltak jeg har gjennomført for å beskytte informasjon om informantene har vært gjennom å oppbevare informasjonen i en separat kryptert lagringsplass (harddisk), med to-faktor autentisering. Samt at masteroppgaven, med vedlegg, har vært lagret i kryptert mappe med ekstra lås på datamaskinen. Under intervjuene har jeg brukt diktafon-app for lydopptak, som er en godkjent app for slike studentoppgaver, hvor appen sender lydfilene kryptert. Dette har jeg oppbevart i de låste krypterte mappene som er opprettet for denne oppgaven, hvor de er adskilt fra annen informasjon som kan knyttes mellom informantene og informasjonen som ble innhentet. Til slutt for å beskytte informantenes identitet har jeg valgt å kode deres identitet og intervjuer slik at de ikke er gjenkjennbare for andre enn meg.

3.5 Studiens troverdighet og gyldighet

I dette avsnittet tar jeg ta for meg begrepene validitet og reliabilitet, som Dalland (2020) viser til metoder for å gi troverdig kunnskap, hvor han trekker frem at kravene til validitet og reliabilitet må være oppfylt for å oppnå dette (s. 43).

3.5.1 Validitet

Validitet handler om studiens holdbarhet, relevans og gyldighet, og handler om hvor godt forskeren selv gjør rede for valg som tas i forskningsprosessen (Dalland, 2020, s. 43). Det er av betydning hvor godt forskeren er kritisk over eget arbeid og egne tolkninger av informasjon, og faktorer som forskerens tilknytning og relasjon til miljø som forskes på kan være av særlig betydning for studiens validitet (Thagaard, 2018, s. 194). Thagaard (2018) skriver videre at forskeren må gjøre forskningen transparent for leseren, slik at leseren selv kan vurdere studiens kvalitet (s. 205). For denne studien har jeg forsøkt å beskrive i detalj alle valgene og stegene jeg har vært gjennom i prosessen,

hvor jeg har forsøkt å gi god innsikt i mine valg og vurderinger som er tatt i studien. Dette for å vise til leseren hvordan dataene har kommet frem, og fremgangsmåten som er brukt for å få de funnene jeg har fått. Videre har jeg også forsøkt å vise til mitt ståsted og forståelse, da dette kan påvirke tolkningen og grunnlaget som er satt for studien.

Thagaard (2018) viser til hvordan studiens validitet kan knyttes til studiens overførbarhet, som handler om hvorvidt studien kan overføres og være gyldig i andre sammenhenger, enn kun denne enkelte studien. Videre skriver hun at det i kvalitative studier er fortolkningen som gir grunnlag for overførbarheten, det handler ikke om mønstre i dataene (s. 205-210).

3.5.2 Reliabilitet

Reliabilitet handler om hvor pålitelig og troverdig forskningen er, og et kriterium for å sikre kvalitet i forskningen. Det handler om hvorvidt vi kan stole på det arbeidet og den forskningen som presenteres (Dalland, 2020, s.43-58). I stor grad vises det til hvordan forskeren gjør rede for dataens utvikling, hvor også feilkilder presenteres (Thagaard, 2018, s. 194). I tillegg til hvordan forskeren beskriver sin forståelse og klarer å skille mellom for eksempel egne tolkninger og innhentet informasjon. Det kan ses på hvordan forskeren gjør rede for tilknytning og relasjoner til det feltet og deltakere som det forskes på (Thagaard, 2018, s. 194). I denne studien har jeg så godt så mulig forsøkt å beskrive mitt ståsted og teoretiske grunnlag, samt skille egne tanker og meninger mot det informantene uttrykte og det forskningen viser til. Ettersom jeg i denne studien har brukt semi-strukturerte intervju, ble ingen av intervjuene helt like, selv om de ble gjennomført med det samme utgangspunktet, og jeg naturligvis ble påvirket av informantene.

Graneheim og Lundman (2003) gir en beskrivelse for leseren å enklere kan avgjøre reliabiliteten for en studie. Dette viser de til gjennom forskerens beskrivelse og redegjørelse for valg av metode, informanter og analyseprosessen for studien (s. 109-110). Dette er noe jeg har forsøkt å gjøre så grundig som mulig i dette metodekapittelet, for hvordan jeg har gått frem i de ulike delene. En faktor Graneheim og Lundman (2003) har trukket frem som en metode for å øke troverdigheten er å bruke deltakere med ulik erfaring, slik at forskningsspørsmålet kan belyses fra flere ulike aspekter (s-109-110). Dette er noe jeg har brukt i denne studien; ansatte med ulike stillinger og

erfaringer fra feltet, noe jeg har redegjort for tidligere i oppgaven, se punkt 3.2.3. Jeg har også underveis forsøkt å vise til de utfordringer som har oppstått i gjennomføring av studien, for eksempel i rekrutteringsprosessen, se punkt 3.2.2.

4 Presentasjon av funn

I dette kapittelet presenterer jeg funnene som ble identifisert ved bruk av Graneheim og Lundman (2003) kvalitative innholdsanalyse. Problemstillingen for studien er: *«Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem»*. Gjennom analysen ble fire temaer identifisert, som presenteres i denne rekkefølgen: a) barnets beste, b) medvirkning, c) tilknytning- og tilhørighet, og d) juridiske rammer.

Temaene blir her presentert kategorisk, enn hva de fremsto i intervjuene. Dette er et analytisk grep for å identifisere og løfte frem temaene. Det kan sies at de i intervjuene var mer flytende og dynamiske, hvor forhold som inngikk i ett tema kunne påvirke og samspille i andre tema. Funnene presenteres igjennom tema, samt undertema, som illustreres med sitat fra informantene. I enkelte sitater har jeg valgt å utelate deler av teksten som jeg ikke anser som relevant for meningsinnholdet, dette er markert med (...). Først presenterer jeg temaene og deretter i lys av aktuell litteratur.

4.1 Barnets beste

Et argument som kom frem fra i intervjuene viste til at barnets beste innebærer flere vurderinger, hvor alle hensynene må vurderes opp mot hverandre. Saksbehandler (2) snakket om dette: *«Ja, for barnets beste, det er jo mange vurderinger inni der»*. Videre sa saksbehandler (1) at alle vurderinger som tas skal bunne ut i hva som er barnets beste: *«Så det er jo alle aspekter rundt som skal tas i en skjønnsvurdering. Som skal bunne ut i barnets beste, det er det alt handler om»*. Saksbehandler (3) fortalte om mange vurderinger, hvor det vises til at en må vekte mellom dårlige valg, og finne det som anses som minst skadelig: *«Vi må hele tiden vekte, jeg syntes ofte vi må vekt mellom kanskje dårlige valg (...) Vi har liksom ikke de gode alternativene eller de gode tiltakene, men hva er minst skadelig?»*.

Hva som inngår i barnets beste vurdering, ble vist til av saksbehandlerne først og fremst som individuelle vurderinger som en må undersøke. Saksbehandler (5) snakket om dette, ved at det skal undersøkes om plasseringen er god nok for det enkelte barn: *«en må faktisk undersøke om dette er godt nok for barnet. Det trenger ikke være optimalt, men det må være godt nok»*. Det ble satt søkelys på i flere av intervjuene at saksbehandlerne vektla vurderinger og undersøkelser om at plasseringssted for barnet

skal være godt nok, trygt og dekke det individuelle barnets behov. Saksbehandler (2) fortalte om forhold som et trygt og godt hjem for barnet og sa i vurdering av fosterhjem at: *«man skal jo først og fremst sikre et godt og trygt hjem, og hvis det da viser at slekt og nettverk ikke klarer å gi og opprettholde et trygt og godt hjem for de barna, så er jo det de vurderingene, det er kanskje «tryggere» i et ordinært»*. Det samme argumentet kom frem i intervju med saksbehandler (5) om der barnets behov for god nok omsorg og bli møtt på sine behov er en faktor for vurdering av plasseringssted: *«Hvis barnet har det godt i det beredskapshjemmet, så tenker vi at det er bedre at det bor der enn at det flytter til en plass der det faktisk ikke blir møtt på sine behov (...) Barnet trenger å få god omsorg»*. Saksbehandler (5) fortalte også om et eksempel fra en sak der det individuelle barns behov ble identifisert og kan dekkes av et fosterhjem, her viste saksbehandleren til barnets behov for en varm og kjærlig mor: *«en gutt som trengte en varm og kjærlig mor, også fikk vi en varm og kjærlig mor som ble sånn, selv om det var sårbarheter i det hjemmet (...) Så var det den varmen og kjærligheten hun hadde og ønsket å gi»*. Her viste saksbehandleren til det individuelle barns behov som ble dekket, til tross for de sårbarheter som var synlig i hjemmet.

Et annet forhold som ble identifisert innenfor tema a) forklarte saksbehandlerne som foreldres aksept av plasseringen, og forholdet det har til vurderingen av det enkelte barns beste. Saksbehandler (1) viste til en vurdering av barnets beste med to forhold. Først ble det vist til at barnet føler seg trygt i plasseringen og deretter at foreldrene aksepterer plasseringen: *«For vi vurderer det som er viktig for ungene, å flytte til en plass der de er trygge, og pluss at foreldrene aksepterer plasseringen»*. Innenfor det samme forholdet argumenterte saksbehandler (2) til, ved en sak med barnets beste vurdering hvor foreldres aksept ble trukket frem som en faktor for mindre konflikt: *«Fordi da vet de at det kanskje er innenfor familien og det blir tryggere for foreldrene, og da vil prosessen ofte med flytting bli mindre konfliktfull. Og det er jo også til barnets beste»*.

Til slutt fortalte saksbehandler (3) om at vurderingen av barnets beste innebærer en stor drøfting av hensyn, uten at svaret er klart og fremtiden ikke kan predikeres: *«Ja, og en stor drøfting. Også er det jo sånn at vi vet jo aldri, når en må drøfte, og beslutte. Så vet vi jo ikke svaret på hva som er best her. Vi beslutter jo noe som vi ikke vet svaret på før om ett år, to eller tre ikke sant. Også må du allikevel beslutte og håpe på at du besluttet*

det som var det beste for barnet». Saksbehandleren viste til at det kan være vanskelig å predikere fremtiden for hva som er barnets beste, men at en må allikevel beslutte.

Tema a) barnets beste ble identifisert av saksbehandlerne som mange og komplekse vurderinger som tas gjennom bruk av skjønn. Disse barnets beste vurderinger ble identifisert: varme og kjærlighet, få god nok omsorg, bli møtt på sine behov, foreldre som aksepterer plasseringen og et godt og trygt hjem. Videre ble disse forholdene vist til som utfordrende ved barnets beste vurderinger: en komplekst og stor vurdering, vanskelig å predikere fremtiden for hva som er barnets beste, hvor beslutningen tas uten full oversikt.

4.1.1 Aktuell litteratur om barnets beste

Det første tema som ble identifisert gjennom analyseprosessen er forhold knyttet til det saksbehandlere omtalte som a) barnets beste, som er et prinsipp nedfelt i lov 17. mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov (Grunnloven – GrL.) § 104 annet ledd, Lov 21.05.1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven) vedlegg 8 om barns rettigheter (barnekonvensjonen - BK) art. 3, bvl § 1-3 og andre lover som berører barn. «Alle barnevernstiltak som besluttet skal være i tråd med barnets beste som er det førende prinsippet for barnevernssystemet» (NOU 2023:7, s. 149). Aadnesen (2014) skriver at barnets beste vurdering ikke kan skje uten bruk av skjønn, da det ikke er absolutt. Hun viser også til at en anvender, vurderer og beslutter fra ulike ståsteder (s. 108-109). Bie (2014) viser til at vurderingen skjer ved individuelle og helhetlige vurderinger, hvor barnets interesser skal veie tyngst (s. 70). NOU 2008:9 viser til mye diskusjon rundt vurderingen av hva som er til barnets beste (s. 35). Aadnesen (2014) viser til at beslutningsgrunnlaget for hva som var vurdert til barnets beste bør beskrives tydelig for både samarbeidspartnere, foreldre og barn (s. 109). NOU 2023:7 vektlegger barnets behov for omsorg, trygghet og beskyttelse som tre sentrale deler av vurderingen av hva som er barnets beste (s. 151).

Statsforvalteren (2022) viser til ulike momenter som kan komme frem i en barnets beste vurdering, hvor det vises til blant annet: «barnets syn og egne meninger», «familiemiljø og nære relasjoner», «barnet sin rett på vern, omsorg og trygghet» og «barnets sårbarhet». De trekker frem at alle momentene vektlegges ulikt etter individuelle

hensyn, og at det i en konklusjon skal fremkomme hvorfor det ble vurdert som det enkelte barns beste (Statsforvalteren, 2022).

4.2 Medvirkning

Det andre tema som ble identifisert hos saksbehandlerne som inngår i vurdering av hvilke fosterhjem barnet bør få er b) medvirkning, hvor barn og foreldres medvirkning ble vist til, samt tilfeller der det kan oppstå interessekonflikter mellom dem. Funnene presenteres i denne rekkefølgen: barnets medvirkning, foreldres medvirkning, og interessekonflikter mellom dem.

4.2.1 Barnets medvirkning

Innenfor funn b) ble barnets medvirkning trukket frem som en viktig og relevant faktor i vurderinger som saksbehandlerne ga uttrykk for at de bruker i sitt barnevernsfaglig arbeid, og en viktig del i anbefaling av fosterhjem. Et sammenfallende funn viste til at saksbehandlerne trakk frem loven i vurderingen av barnets medvirkning, hvor de viste til barnets alder og modenhet. Noe saksbehandler (1) nevnte: *«Ja, alder og modenhet. Det står jo også i loven da. Så det er klart at en ettåring kan ikke være med».*

Saksbehandler (3) vektla også barnets medvirkning, og at det ble vektlagt sterkt etter alder: *«jeg tenker at vi snakker alltid med barn som har, er gamle nok til å ha mening. Og vi tillegger meningen ganske stor betydning. Vi skulle hatt gode grunner til å ikke lytte til barnet».* Saksbehandler (1) fortalte om et eksempel ved en vurdering av barnets alder og hvordan medvirkning deretter ble vektlagt mellom et barn som er 16 og 6 år: *«Ja, også er det litt med barnets alder. Hvis barnet er 16 år, er det en helt annen medvirkning enn hvis barnet er 6 år».* Under barnets medvirkning fortalte saksbehandler (5) om et tilfelle der barnet ikke ble lyttet til, hvor saksbehandleren nevnte at barnet ble vurdert som for ungt: *«I noen saker må jeg jammen erkjenne at de ikke har fått medvirke mye, det kan være barnets alder som gjør at de er for små».*

En annen faktor som ble identifisert var viktigheten av barnets medvirkning i alle saker som berører dem. Saksbehandler (2) nevnte viktigheten av barnets medvirkning, og viser til at det er de vi arbeider for: *«Jeg tenker at barnets medvirkning alltid er viktig. Selvfølgelig skal vi samarbeide så godt det lar seg gjøre med foreldrene, men det er til syvende og sist barnet vi jobber for».* Saksbehandler (5) argumenterte også til viktigheten av barnets medvirkning, og saksbehandleren trakk frem barnets kunnskap

om seg selv og sin situasjon som en viktig faktor: «*Barn som faktisk kan gjøre seg opp en mening om disse tingene, det skal mye til for at de ikke blir hørt (...) Og barnet på en måte er den som kjenner seg selv sine begrensninger, kjenner sin egen tåleevne best*».

Saksbehandler (4) fortalte om en ungdom, hvor viktigheten av medvirkning ble vist til, og konsekvenser der ungdommen ikke trives ved plassering:

«det å flytte en 15 åring et annet sted. Selv om dette kanskje og er et fosterhjem som i utgangspunktet kan tenkes å være sårbart, så har den tilliten som det barnet har til de så viktig fordi disse ungdommene, hvis de ikke trives eller har det greit et sted, har vi en erfaring med at de stikker eller at ting blir dumt da. Vi prøver å legge til rette og heller støtte opp de besteforeldrene da slik at barnet har det greit der»

Saksbehandlerne viste videre til noen utfordringer som kan oppstå ved barns medvirkning. Saksbehandler (6) fortalte om utfordring der en ønsker å lytte til barnet, men at det er vanskelig å oppfylle det de ønsker: «*Dilemma er at vi er så opptatt av å høre deres stemme, men sjeldent klarer å matche hva de ønsker. Det syntes jeg er vanskelig å stå i*». En annen utfordringer ble vist til at barnets stemme ikke går overens med hva saksbehandler tenker er det beste, hvor en vurdering av barnets selvinnsikt må tas: «*veldig mange av de barna jeg har jobbet med oppigjennom tiden, har noen litt sånne tanker om hva de trenger, som ikke stemmer overens med hva jeg tenker de trenger da. At de ikke har helt selvinnsikt i hva som vil være bra for dem da*» saksbehandler (6). Dette er sammenfallende med hva saksbehandler (5) fortalte om, hvor en vurdering av barnets stabilitet må gjøres dersom barnet kommer med flere ulike ønsker: «*Samtidig så er det jo og barn som er litt «på tur», det kan være rus, psykiatri, det kan være uhorvelige svingninger, og mener fra det ene fra det andre. Og da er det ikke like lett å forholde seg til barnet. Hvis de en uker sier dette en annen uke noe annet. Her blir det jo vurdert stabiliteten til barnet*». Til slutt innenfor barnets medvirkning fortalte en saksbehandler om en sak der barnets medvirkning ble svekket der barnet hadde et ønske om plasseringssted, men saksbehandleren hadde vurdert at fosterhjemmet ikke hadde kapasitet nok: «*Det kan hende de opplever å ha det superfint hos tante, fordi tante er grei, men så ser vi at tante strever med ting. Og da ikke vil kunne ha kapasitet til å kunne ivareta, da kan man jo heller ikke plassere hos tante selv om barnet vil*» saksbehandler (6).

4.2.2 Foreldres medvirkning

Foreldres medvirkning ble også identifisert som en viktig faktor av saksbehandlerne, som inngår i vurderingsgrunnlaget når de anbefaler fosterhjem. Saksbehandleren viser til foreldres medvirkning og ønske for fosterhjem blir sterkt vektlagt: *«Vi har noen interne rutiner hos oss som går på at alle foreldrene skal selvfølgelig bli spurt og få mulighet til å ha et familieråd (...) Vi prøver i utgangspunktet og først å lytte til foreldrene og selvfølgelig at barna ønsker det samme (...) Men så er det jo hva foreldrene selv ønsker, som også er veldig sterkt, vektlegges sterkt»* saksbehandler (4). Foreldres medvirkning, og et godt samarbeid ble trukket frem som en faktor som kan virke positivt på barnet, samt saksbehandlers ønske om å møte foreldres interesse. Som saksbehandler (4) sa, forsøker en å plassere barnet et sted der foreldrene føler barnet er trygt, og at en kan skape et godt samarbeid, da dette anses som viktig for barnet: *«Men å ha et utgangspunkt hvor foreldrene føler at barnet bor hos noen som de har tillit til, det betyr veldig mye for samarbeidet. Det har jo vist en mange ganger, at når de kan samarbeide bra, er det bra for barnet. Det å kunne møte foreldrene sine ønsker å fosterhjem, hvis det lar seg gå sammen med sitt behov, som er det viktigste, og barnet stemme, så er det viktig å ta hensyn til»*. Videre fortalte saksbehandler (1) om det samme argumentet, hvor foreldres aksept av plasseringssted ble vektlagt som positivt for barnet. Saksbehandleren fortalte at foreldres medvirkning ville bli tillagt stor vekt: *«Foreldrene ville ha dette fosterhjemmet, som også er med på å trygge ungene. For hvis ungene får en opplevelse at mor og far aksepterer der det skal bo, har det en mye bedre utvikling, enn hvis det blir tredd over hodet på dem, og mor og far ikke aksepterer, da får det motsatt effekt. Så det blir tillagt stor vekt»* saksbehandler (1).

Saksbehandlerne viste også til forhold der foreldre ikke får medvirke. Et argument saksbehandler (5) forklarte ved foreldrenes manglende medvirkning, handlet om foreldre som ikke er realitetsorienterte: *«Av og til tenker man at foreldre ikke er helt sånn realitetsorienterte eller klarer ikke å ta det inn over seg. Og da vil på en måte medvirkningen deres stilles litt svakere enn kanskje andre som på en måte er mer konstruktive»*. Saksbehandler (5) fortalte videre til barnevernets frykt for at foreldrene ikke ser barnets beste, og en frykt for at de heller vektlegger egne behov: *«og det handler jo litt om at vi kan være redde for at foreldrene er der at de ikke klarer å se hva som er barnets beste, og at de verner mer om seg selv og sitt enn hva som faktisk er barnets behov»*. Videre hvor foreldres medvirkning ble identifisert til å ikke vektlegges,

trekker saksbehandleren frem et eksempel der barnevernet allerede har bestemt og anbefalt et fosterhjem. Saksbehandleren sa at barnevernets stemme hadde gått over foreldrenes hvis de allerede har vurdert noe, og foreldrene ønsket noe annet: *«Det skal mye til for at, når vi presenterer dette for foreldrene og de sier nei dette syntes jeg ikke høres bra ut. Så skal det mye til, ganske gode begrunnelser fra de sin side, for at vi skulle på en måte gå med på ett nei når vi allerede har tenkt ja. Så det er ofte at vår vilje trumfes igjennom, med tanke på at vi vurderer da at vi ser barnets behov tydeligere enn de gjør»* saksbehandler (5). Til slutt fortalte saksbehandler (1) om at foreldres medvirkning ikke skal gå på bekostning av barnets omsorg: *«Men aldri på bekostning av at ungen skal få den omsorgen det skal ha, aldri. Vi hadde ikke gjort det, hvis mor og far og barnet ville ha et fosterhjem, som vi ikke mente var rustet nok, hadde vi aldri gjort det»*.

4.2.3 Interessekonflikt mellom barnet og foreldrenes medvirkning

Innenfor barn og foreldres medvirkning ble det identifisert at det kan oppstå interessekonflikter for hva barn og foreldre ønsker når et barn skal plasseres i fosterhjem. Det kom frem i intervjuene at det kan oppstå dilemma og konflikt mellom barnet og foreldrenes interesser, og for hvilken medvirkning som skal vektlegges. Slik saksbehandler (5) fortalte, avhenger det av den individuelle saken: *«Og hvem sin stemme som skal bli hørt og hvem som, det blir veldig individuelt i hver sak»*. Saksbehandler (6) viser også til at det er en individuell vurdering som må tas, og viser til et eksempel med ungdom og foreldre, hvor både saken og de må vurderes: *«Er det slik at en ungdom har god selvinnsikt og forstår hva som er til dens beste, er det foreldre som har gode innsikter i hva som er til det beste for barnet? Hvis man har et fosterhjem der ungdommen vil flytte til, men foreldrene ikke vil, kan det hende vi velger å høre på ungdommen (...) Hvis vi ser at fosterhjemmet baler med sitt, og ikke kan ivareta denne ungdommen, så ville vi hørt på foreldrene»*. Saksbehandler (4) viser også til det samme argumentet gjennom et eksempel, hvor det er flere vurderinger som må tas, og i denne saken hvor det er en interessekonflikt mellom barnet og mor sin stemme. Det trekkes frem at det er flere faktorer som må vurderes, som her vises til kultur og bakgrunn, samt tilknytning:

«Vi har en familie med utenlandsk bakgrunn, barna vil bo i et norsk hjem. Da er det vanskelig å bruke familieplassing, fordi de har ikke norsk familie her, de

har slektninger altså, men barna vil ikke det (...) Så er det mor her, i tilfellet vil jo ikke at de skal bo i et norsk hjem (...) Så må man jo vurdere hva som er barnets beste oppi dette da (...) Men barnet sitt hensyn og ønsker er tatt hensyn til (...) Det har tilknytning til det hjemmet også, så det veier opp» saksbehandler (4).

Innenfor funn b) har jeg sett på: barnets medvirkning, foreldres medvirkning, samt interessekonflikter mellom disse. Hovedfunnene som ble identifisert innenfor barnets medvirkning er; viktigheten av barnets medvirkning, det juridiske grunnlaget, dilemma og utfordring, og hensyn som ble vist til der barnets medvirkning ikke vektlegges. Innenfor foreldres medvirkning ble forhold identifisert som; viktigheten av medvirkning med vekt på et godt samarbeid. Det ble også vist til hensyn der foreldres medvirkning ikke vektlegges. Til slutt ble det innenfor interessekonflikter mellom barn og foreldre identifisert; at det er flere individuelle vurderinger som må tas, hvor barnets interesser ofte vektlegges.

4.2.4 Aktuell litteratur om medvirkning

Barnets medvirkning er lovfestet og kommer til uttrykk i GrL § 104, BK art. 12 og bvl § 1-4. Der vises det til at barnet skal få medvirke i saker som vedrører dem, hvor synspunktene skal vektlegges etter alder og modenhet. Prop. 133 L (2020-2021) viser til lovendring i 2018, hvor det ble innført nye dokumentasjonskrav for å tydeliggjøre barnets rett og viktighet av medvirkning. Det vises til at barnets medvirkning innebærer at barnet gis en mulighet til påvirkning og innflytelse i saken som omhandler dem (s. 60). Å få medvirke betyr ikke at barnet skal bestemme, men trekkes som et viktig moment i vurderingen av hva som er barnets beste (Prop. 133 L (2020-2021), s. 60).

Godt samarbeid mellom barn, foreldre og barnevernstjenesten blir beskrevet som en forutsetning for et godt barnevern, som kan øke tillit og bidra til tidlig innsats (Prop. 169 L (2016-2017), s. 48-49). Godt samarbeid med foreldre kan være avgjørende for at barnet skal få den hjelpen det har behov for, da foreldre sitter med mye kunnskap om barnets behov (Prop. 169 L (2016-2017), s. 48-49). Samarbeid med barn, familie og nettverk kommer til uttrykk i bvl§ 1-9 første ledd, «barnevernet skal så langt det er mulig samarbeide med både barn og foreldre». Langsrud et al., (2019) viser til at forholdet mellom saksbehandler og foreldre er asymmetrisk, og det ikke vil være et

likeverdig forhold, selv om en ønsker å lytte til foreldre og samarbeide. Videre kommer det til uttrykk i bvl § 1-9 annet ledd at «barnevernet skal legge til rette for at barnets familie og nettverk involveres». I en barnevernssak hvor en skal samarbeide med foreldre og barn, hvor medvirkning skal tilrettelegges, kan det tenkes at det kan oppstå konflikt mellom barnets og foreldres interesser. Prop. 169 L (2016-2017) viser til at barnets interesser skal veies tyngst, der det står i konflikt med foreldrenes interesser (s. 48-49).

4.3 Tilknytning- og tilhørighet

Det tredje identifiserte temaet bunner ut i det saksbehandlerne fortalte om c) tilknytning- og tilhørighet. Det ble trukket frem i intervjuene at det er ønskelig å plassere barn i nærmiljø, slik at barnet får mulighet til å opprettholde tilknytning: «*Vi ønsker jo å plassere i nærmiljøet, slik at barnet kan opprettholde tilknytning til skole, barnehage, venner, utvidet familie*» saksbehandler (2). Saksbehandler (5) vektlegger i et eksempel på en plassering, at det ble vurdert som bra for barnet å plasseres i nærmiljø, og i nærhet av sine foreldre, selv om det ble sett at relasjon til fosterhjem ikke var god: «*Det ble vurdert til barnets beste å få bo i så nært nettverk, og da tenkte at det var midlertidig og at det ble så nært foreldrene som mulig. Selv om relasjonen ikke var god*». Saksbehandler (1) fortalte videre om fosterhjem i slekt og nettverk, hvor kriteriene er de samme, men det vektlegges at de kan ha en fordel: «*Vi har like strenge kriterier for å bli fosterhjem i slekt og nettverk som vi har ellers. Men hvis du er slekt eller nettverk har du allerede en fordel. Du er kjent med barnet, og har allerede et bånd med barnet fra før*». Videre fortalte saksbehandler (4) at en må se på de ressurser og sårbarheter som finnes i hjemmet og ved barnet, og viser til at dette er vanskelig: «*Ja, jeg lager jo, som vi har med oss i disse møtene da, hva som er positivt og, ja ressurser og sårbarheter som vi liker å si, sant. Både for, i hjemmet og i forhold til barnet sitt behov da. Vi prøver så godt vi kan, men klart dette er kjempevanskelig*».

Et sammenfallende argument som kommer frem hos flere av saksbehandlerne er den tryggheten som kan komme ved en plassering der barnet føler seg trygt og har kjennskap til den de skal plasseres hos. Saksbehandler (5) viser til et eksempel på en plassering der det ble identifisert noen sårbarheter, men det vises til at barnets trygghet og relasjon er viktig for valg av plassering, og at barn ofte ønsker å plasseres hos noen de kjenner: «*De vi har plassert er hos besteforeldre. Der vi har tenkt at det er sårbart,*

godt oppi årene, men det er på en måte den trygge relasjonen, som blir det som veier (...) Her er barna trygge allerede, og her vil de bo. Ofte vil barna bo hos noen de allerede kjenner». Saksbehandler (2) fortalte om et eksempel der det allerede var en relasjon mellom fosterhjem og barnet, hvor det ble vurdert som det tryggeste og til dette barnets beste å bli plassert der, samt at hensynet til å bevare kontakt med nærmiljø ble trukket frem: «Også ser vi absolutt at det var det tryggeste, at barna hadde godt kjennskap til denne besteforelderen, fikk fortsatt gå i den barnehagen og skolen (...) I denne vurderingen her teltes det størst innenfor barnets beste, var nok den tilknytningen som de hadde. Den tryggheten til denne personen, og at det ikke ble et stort brudd med egentlig resten av deres nærmiljø». Saksbehandler (5) viser til tilknytningen ved plassering, hvor det i noen tilfeller kan vurderes å være det viktigste forholdet og det som gjør at en velger et fosterhjem: «I noen tilfeller vil det jo spille en stor rolle, hvis det er noen barnet faktisk er tilknyttet til. (...) Så klart, tilknytningen kan være kjempeviktig, og være den som på en måte er det viktigste kortet og den som gjør at det er dette vi går for».

Det argumenteres videre for at slekt og nettverk kan være tilknyttet til barnet, men at barnet ikke plasseres der, fordi de blir vurdert som ikke egnet: «Det er ikke alltid at den aller nærmeste, tetteste tilknytningen utav foreldrene, er det som er egnet eller rustet til selv å kunne stå i denne rollen» saksbehandler (2). Slik som saksbehandler (6) fortalte om, kan tilknytning og kjennskap til barnet være en del av vurderingen ved anbefaling av fosterhjem, men at det ikke er avgjørende. Hun trekker frem flere faktorer som kan være med i vurderingen, slik som at det kan skape et godt samarbeid med foreldre: «Jeg ville tenkt, det ville være en del av vurderingen, hvor godt kjenner de barnet, hvor godt kjenner barnet de, det vil være med i vurderingen, jeg ville ikke sett bort ifra, hvis mor har en venninne så ville jeg vurdert det og, fordi at foreldrene er tryggere på de barnet skal plassere hos, vil også kunne bidra til et godt samarbeid» saksbehandler (6).

Ivaretagelse av barnets religion, kultur og språk ble også identifisert, hvor saksbehandler (2) viste til menneskerettigheten av å ivareta dette, og viser til fordelene med å plassere i slekt eller nettverk i slike saker: «kanskje det er en familie og de kommer fra sin egen religion, ett eget språk og kultur, det er jo en menneskerettighet å ivareta det. Og da er det ofte fordel å plassere i slekt eller nettverk. Det kan bli en veldig stor overgang hvis det er to kulturer og to språk som møter hverandre». Det sammenfallende snakket saksbehandler (5) om, hvor hun snakker om en kjent kultur og

familedynamikk: «*Familedynamikken, kultur, som er allerede kjent, at det blir ikke at vi plutselig flytter barnet fra en verden til en annen*». Saksbehandler (1) viser til et eksempel der fordelene ved plasseringen kommer til uttrykk ved at fosterhjemmet og barnet har samme kultur og religion: «*For det første ble disse godkjent i en prosess som er akkurat lik som alle andre, men fordelene her er at de har samme kultur, de har samme religion*».

Hovedfunnene som ble identifisert innenfor tema c) tilknytning- og tilhørighet vises til: positive effekter for barnet å bo i nærmiljø, hvor de er trygge og har tilknytning, viktighet av opprettholdelse av barnets kultur og religion, hvor slekt og nettverk ble fremhevet som en viktig faktor.

4.3.1 Aktuell litteratur om tilknytning- og tilhørighet

Faktorer innenfor tema c) ble identifisert av saksbehandlerne som faktorer som tilknytning og relasjon, tilhørighet og kultur. Barnets rett til familieliv kommer til uttrykk i GrL § 102 og § 104 tredje ledd, BK art. 8 og bvl § 1-5. Der uttrykkes barnets rett til omsorg, beskyttelse og god utvikling, fortrinnsvis i egen familie, samt barnets rett til å bevare sin identitet. Barnets tilknytning og relasjon til andre mennesker handler om et bånd som knytter de sammen, og anses som en faktor for barnets trygghet (Håkonsen, 2014, s. 46). Ved plassering av barn i fosterhjem skal barnets slekt og nettverk alltid vurderes, jamfør bvl § 9-4. Bufdir (2021) viser til at plassering i slekt eller nettverk gir større grad av tilhørighet og normalitet, fremfor andre plasseringer. Samt er det en faktor for barnets opprettholdelse av tilknytning og kontinuitet til egen familie og nærmiljø (Bufdir, 2021). Prop. 133 L (2016-2017) viser til at god og forsvarlig barnevernsfaglig praksis innebærer at saksbehandleren har kunnskap og kompetanse om foreldre og barns bakgrunn (s. 101). Barnets rettighet for ivaretagelse av kultur, språk og religion kommer til uttrykk i bvl § 1-8, hvor det skal tas hensyn til i alle deler av en barnevernssak. Det uttrykkes også i BK art. 20 nr.3, der barnets bakgrunn og kontinuitet av oppdragelse skal være et hensyn i valg av plasseringssted.

4.4 Juridiske rammer

Det siste identifiserte temaet som kom frem i analyseprosessen ble lagt under tema d) juridiske rammer. Flere av saksbehandlerne henviste til loven, hvor det vises til barnevernstjenestens plikt til å sjekke ut om slekt eller nettverk kan brukes som

plasseringssted for barn. Saksbehandler (3) uttrykte dette: *«Vi er jo pliktet til å vurdere, alltid sjekke ut slekt og nettverk»*. Videre beskrev saksbehandler (1) barnevernets plikten å undersøke, men trekker frem at det ikke er en plikt til å plassere: *«Nå er det jo i den nye loven at vi har en plikt til å sjekke slekt og nettverk først. Så vi har ikke lenger lov å gå vekk fra det. Vi har plikt til å sjekke ut, men ikke plikt til å plassere»*.

Ved vurdering av slekt og nettverk viste flere av saksbehandlerne at det var mulig å lette på noen av de ordinære kravene som fosterhjemmene skal oppfylle. Det trekkes frem at det er en vurdering som må tas i hver enkelt sak, hvor en vektlegger og veier forhold opp og ned. Saksbehandler (3) ga et eksempel og fortalte om der fosterhjem i slekt eller nettverk gjerne kjenner og er glade i barnet, hvor saksbehandleren trekker dette opp til tross for de tingene en anser som ikke gunstige for et fosterhjem: *«Du må veie det opp og ned, i forhold til at de kjenner barnet, at de er glade i barnet, også er det noen ting i hjemmet vi tenker ikke er veldig gunstig for at de skal være fosterhjem, men kanskje det allikevel er bedre til tross for at de kjenner barnet og er glad i det. Men det må du vurdere i hver enkelt sak»* saksbehandler (3). Videre viser saksbehandler (5) til vurdering av slekt eller nettverk, hvor en ser at ressursene klarer å dekke over sårbarhetene: *«Så det er i en del tilfeller hvor vi vurderer at, okey, det er et svakt fosterhjem, sånn som vi stempler svakt. I den forstand at det er mye sårbarheter, mye utfordringer, men at ressursene samlet sett vil vurdere at det vurderes som godt nok, sånn samlet sett»*. En saksbehandler fortalte om et eksempel der en onkel ble ønsket som fosterhjem, og det ble vurdert at de sårbarheter som var i hjemmet ikke hadde gått utover den omsorgen barnet får, og barnevernstjenesten kan støtte opp med ting for å få til plasseringen: *«En onkel de har et godt forhold til, de ønsker det og har kapasitet. Men det har sine sårbarheter, men de er ikke så alvorlige at de ikke kan la seg kombinere med omsorgen for et barn, men klart han er en enslig onkel for eksempel. Da trengs det noen andre støtte ting rundt det. Slektinger som er uføretrygdet, okei, det er noen sårbarheter her, men vi må på en måte staffe opp på et eller annet vis»* saksbehandler (5).

Saksbehandler (2) snakket også om at slekt og nettverk skal sjekkes ut, men argumenterer for at det ikke bør være det som er best rustet til å ha omsorg for barnet. Hun viser til at barnevernstjenestens oppgave: *«Også er det av og til, at Okey, dette var kanskje ikke det sterkeste slekt eller nettverk, ikke de best rustet. Men da har jo barnevernstjenesten også en oppgave og gjerne veilede hvis det er vanskelige*

situasjoner. De må oppfylle krav selvfølgelig. Men hvis det egentlig bare er det at man sliter litt med grensesetting, så har vi et ansvar for å hjelpe med dette for at batna skal være i nettverk». Saksbehandler (3) viser videre til et argument om at barnevernstjenesten kan vippe fosterhjemmet over «streken» slik at de blir gode nok: «Vi kan jo ikke plassere et barn der hvis vi ikke syntes de er gode nok. Men kanskje vi kan gjøre noe, gi de noe som gjør at vi klarer å vippe de over streken».

Det ble også vist utfordring og dilemma ved å lette på krav; saksbehandler (6) viser til en utfordring ved å ikke vite når grensen er nådd: «Ja, når er grensa nådd for hva man kan lette på?». Videre trekkes det frem et dilemma ved at saksbehandleren kan tvile på plasseringen ved å velge å plassere hos noen som ikke ville vært godkjent om de var fremmed: «Kan jo ha en følelse for om gjør jeg godt nok ved å plassere i et hjem som du ikke hadde godkjent hvis var fremmed» saksbehandler (2).

Å være fleksible og tenke at det kan skje en endring hos fosterhjemmet er noe saksbehandler (2) har vektlagt: «Jeg tenker at vi allikevel må være enda mer på, på å være fleksible gjerne, og tenke endring i utvikling i slekt og nettverk enn å bare fraskrive oss, på en måte at de ikke kan i det hele tatt». Videre ble det også vist til hvor vi gjerne ikke letter på kravene, men forsøker å tenke positivt i vurderingen: «Også at man går ned på, firer, ikke firer på kravene heller, vil ikke si det, men det er sånn at man prøver å liksom tenke positivt» saksbehandler (6).

Andre hensyn som ble vist til, handler om hensynet til fosterfamilien. Saksbehandler (4) viser til dette ved at: «hensynet til den familien som tilbyr seg å være fosterforeldre må også være til stede». Et eksempel saksbehandleren viser til handler om den ekstra påkjenningen det kan være av å få et fosterbarn, hvor en må være sikre på at det er ressurser nok og at familien fungerer som fosterhjem med hensyn til familien og de barna som allerede bor der: «Hvis ikke en tenker at dette er et hjem hvor en kan klare å veilede de til å få dette til. Også er det hensyn i forhold til en familie som fungerer, altså for eksempel hvis familien har tre barn fra før. Og vil de klare den ekstra påkjenningen, for barna som bor der fra før skal fungere med dette» saksbehandler (4). Det vises også til at vurderingen av familien, må ta hensyn til at barnet skal oppleve de voksne som trygghetspersoner og bli tilsidesatt i forhold til de andre barna, slik saksbehandler (5) viser til: «Det kan bli vanskelig for et fosterbarn å flytte inn i en søskenbarn flokk, fordi de vil alltid føle seg på side. Eller for barn å flytte inn til en kamerat i klassen, de blir jo

alltid litt på siden. Kanskje ikke alltid, men i en del tilfeller er det selv om det er gode hjem, så er det likevel ting som gjør at nei, dette vil nok ikke kunne fungere på sikt. I hvilken grad har disse foreldrene mulighet til å komme i posisjon til barnet og at barnet opplever disse voksne som sine trygghetspersoner».

Hovedfunnene som ble identifisert innenfor tema d) vises som at: vurdering av slekt og nettverk vektlegges og vises til i lovverket, hvor ordinære krav kan lettes på. Det pekes også på utfordringer. Til slutt ble det vist til hensynet til fosterhjem og barn som allerede er boende, da en må vurdere om de klarer den ekstra påkjenningen.

4.4.1 Aktuell litteratur om juridiske rammer

Barnevernet er pliktet til å undersøke barnets slekt og nettverk i vurdering av fosterhjem, jamfør bvl § 9-4. Fosterhjem i slekt eller nettverk skal oppfylle de samme generelle kravene som de ordinære fosterhjemmene, men det vises til at det kan fravikes ved hensynet til barnets beste, jamfør Forskrift 18. desember 2003 om fosterhjem (fosterhjemsforskriften) § 3. Å velge fosterhjem for et barn innebærer en vurdering, hvor barnets behov må bli dekt (Bufdir, 2021), hvor dette anses som en faktor for at noen fosterhjem ikke blir rekruttert. Det har også vist seg at fosterhjem i barnets slekt og nettverk oftere er dårligere stilt og har større utfordringer enn andre plasseringer, men det vises til flere fordeler som hensyn til stabilitet og emosjonell tilhørighet (Bufdir, 2021). Det vises videre til barnevernets ansvar for å sikre at fosterhjem i slekt og nettverk får nødvendig veiledning og råd på grunn av de utfordringer som er identifisert (Bufdir, 2021).

5 Diskusjon

I dette kapitlet skal jeg drøfte studiens funn i lys av tidligere forskning og teori med utgangspunkt i et sosialkonstruktivistisk ståsted. Hensikten med kapitlet er å belyse studiens problemstilling som er: «*Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem*». Kapitlet er delt inn i 4 tema som blir presentert i denne rekkefølgen: individuelle vurderinger, utfordringer med skjønnsmessige vurderinger, avveining ved interessekonflikter, og hvilke vurderinger er ikke artikulert.

5.1 Individuelle vurderinger

En faktor ved det barnevernsfaglige beslutningsgrunnlaget for anbefaling av fosterhjem som ble vist til i funnene, handler om de individuelle vurderingene og valgene som må tas for den enkelte sak. De skjønnsvurderinger saksbehandler fortalte om i intervju, inngår i 4 tema: a) barnets beste, b) medvirkning, c) tilknytning- og tilhørighet, og d) juridiske rammer. Det er innenfor disse fire tema saksbehandler sier de gjør sine skjønnsvurderinger. Individuelle vurderinger vektlegges i barnevernsfaglig praksis og det vises til at hver familie har ulikt behov og utgangspunkt, og utfallet ikke er bestemt på forhånd (Dimmen & Trædal, 2019). Saksbehandlerne viste til eksempler fra saker der individuelle vurderinger tas for å velge den mest hensiktsmessige plasseringen for barnet, ut fra behov, ressurser og sårbarheter. Med bakgrunn i dette kan det se ut til at de individuelle vurderingene og det skjønnsmessige grunnlaget er en viktig del for å sikre at barn og unge får rett hjelp, som vises som en del av barnevernets oppdrag, jmfør bvl § 1-1.

Det skjønnsmessige grunnlaget som ble identifisert i denne studien viser alle til individuelle vurderinger, som Krutzinna (2022) synliggjør som en viktig faktor for å være fleksibel og sensitiv i vurdering av hensyn. De individuelle vurderingene er sammenfallende innenfor de 4 identifiserte tema (a-d). Lipsky (2010) viser til viktigheten av å ha bakkebyråkrater i samfunnet, slik at en kan gi individuelt tilpassede tiltak etter de behov, ressurser og sårbarheter som blir identifisert hos den enkelte. Dette gjelder også ved anbefaling av fosterhjem, hvor saksbehandleren konstruerer et faktum i saken gjennom det skjønnsmessige grunnlaget og ved innhenting av informasjon, hvor

de identifiserte hensynene må vurderes opp mot hverandre, for å finne den beste beslutningen.

Innenfor tema a) viste saksbehandlerne til vurderinger av barnets behov for å vurdere det individuelle barnets beste for å komme frem til en anbefaling av fosterhjem. Dette kan ses i tråd med Statsforvalteren (2022), som understreker at beslutningsgrunnlaget skal bunne ut i det enkelte barns beste, og som er en grunntanke i barnevernsfaglig arbeid. Som Aadnesen (2014) viser til må barnets beste vurderes ved bruk av skjønn da det ikke er absolutt, og som kommer til uttrykk i regelverket, jamfør Grl. § 104 og bvl § 1-3. Saksbehandlerne i denne studien identifiserte noen forhold for å vurdere barnets beste i anbefaling av fosterhjem. De vektla et godt og trygt hjem, å bli møtt på sine behov og ha foreldre som aksepterer fosterhjems plasseringen, som tre forhold de tar med i vurderingen. Dette er sammenfallende med behov NOU 2023:7 vektlegger som moment i vurdering av den enkeltes behov. Saksbehandlerne argumenterte også for at det er ulikt hva de individuelle behovene er, hvor en også bør se på de ressurser og sårbarheter som finnes i barnets nettverk. Ved å vurdere hva som er det enkelte barns beste har saksbehandlerne i denne studien vist til at barn og foreldres medvirkning er et sentralt moment, der det kan tenkes at de har viktig informasjon om barnets behov. Dette kan ses i tråd med Prop. 169 L (2016-2017) sin forståelse, hvor det kan være avgjørende for å sikre barnet den hjelpen det har behov for, ved at vi får sikret nødvendig og riktig informasjon om sårbarheter og ressurser. Dette kan ses i lys av Lipsky's (2010) forklaring på at en trenger tilstrekkelig informasjon, så beslutninger tas på grunnlag av riktig og nok informasjon, slik at plasseringen ikke blir forhastet og valgt på feil grunnlag. Slik jeg tolker det bør saksbehandlerne samle inn nok informasjon om den enkeltes behov gjennom undersøkelse og medvirkning til at beslutningsgrunnlaget i anbefalingen av fosterhjem blir tilstrekkelig.

Når barn og foreldre medvirker i saken kan det være behov for å vurdere begge individuelle konstruksjon av virkelighet. Saksbehandlerne uttrykte i intervju, som vist i funn innenfor tema b) at det kan kreves en vurdering av barn og foreldres stabilitet. Samt viste saksbehandlerne til at deres virkelighetsforståelse av barnets behov bør vurderes og tas i betraktning for hvor sterkt medvirkningen skal komme til uttrykk. Gjennom intervjuene viste saksbehandlerne til at individuelle vurderinger er nødvendig ved medvirkning, og som nevnt, en vurdering av deres konstruksjon av virkelighet, da alle saker og personer er unike som Lipsky (2010) utdypet. Saksbehandlerne uttrykte at

det kan oppstå konflikt mellom barn og foreldres interesser hvor de fortalte at de kan ha to ulike syn på behov og plasseringssted i den enkelte sak. Saksbehandlerne utdyper at barnets stemme er en sentral og viktig del av plassering, og at den ofte vektlegges. Dette kan ses i tråd med Prop. 169 L (2016-2017), som viser til at barnets interesser skal vektlegges ved interessekonflikt med foreldre, men saksbehandlerne argumenterte videre for at barnet må vurderes etter alder og modenhet, jamfør bvl § 1-4. Jeg tolker det slik at barnets konstruksjon av virkelighet, samt alder og modenhet må vurderes for hvordan barnets medvirkning skal vektlegges, selv om det er en sentral del ved plassering (Prop. 133 L (2020-2021)). En saksbehandler viste til en individuell vurdering innenfor tema b) med et eksempel fra en ungdom som i utgangspunktet kan medvirke, men at dere forståelse av situasjon og andre faktorer som rus og psykiatri ble vektlagt for at barnets medvirkning ikke ville bli vektlagt.

De individuelle vurderinger som ble identifisert innenfor tema c) ble av saksbehandlerne utdypet som vurdering av barnets behov for å opprettholde kontakt og tilknytning til nærmiljø. Her viste saksbehandlerne til at anbefaling av slekt- og nettverk ble trukket frem som en faktor for å opprettholde tilknytning og tilhørighet. Hvor de videre utdypet det som en faktor for anbefaling av fosterhjem der barnets behov blir identifisert til å ha positive effekter ved opprettholdelse av tilknytning. Dette er sammenfallende med hva Bufdir (2021) viser til ved opprettholdelse av kontakt med nærmiljø i slekt- og nettverks plassering, og de positive effekter det har for barnets opprettholdelse av normalitet og kontinuitet. Saksbehandlerne ga uttrykk for at tilknytningen mellom barn og slekt-nettverk kan være en viktig faktor for vurdering av fosterhjem, men at det her innebærer som nevnt en individuell vurdering av barnet, dets behov og fosterhjemmets ressurser til å dekke de utfordringer barnet kan ha. I lys av tema d) uttrykte saksbehandlere barnevernets plikt til å sjekke opp i barnets slekt og nettverk som fosterhjem for det enkelte barn, jamfør bvl § 9-4. Som saksbehandlerne ga uttrykk for ønsker en å plassere barn i deres slekt og nettverk så langt det er mulig, da det har vist seg å ha positive effekter for barnets utvikling, samt positive effekter ved samarbeid med foreldre. Saksbehandlerne viste også til at det er noe foreldre og barn ofte ønsker. Med bakgrunn i dette ser jeg at det uttrykkes flere fordeler ved å plassere barn i slekt eller nettverk, men at det er særlig viktig med å individuelt vurdere slekt og nettverk hvor de bør blir vurdert til å gi tilstrekkelig omsorg. Slik Barne- og familiedepartementet (2021) vektlegger som en nødvendig faktor for å plassere barn.

Slik saksbehandlerne forteller, kommer den individuelle vurderingen til uttrykk gjennom vurdering og undersøkelse av det enkelte barns slekt og nettverk, hvor det gis eksempler på at det må vurderes til å være egnet, ha kapasitet og dekke barnets behov.

De fire tema (a-d) viser alle viktigheten og behovet for de skjønnsmessige vurderingene i arbeid med barn og familier, med fokus på individuelle vurderinger da alle familier er unike og ulike. Dette kan ses i lys av Lipsky's (2010) forklaring av saksbehandlers kjerne i førstelinjearbeid, hvor individuelle vurderinger er en sentral og viktig del.

5.2 utfordringer med skjønnsmessige vurderinger

5.2.1 utfordringer innenfor tema (a-d)

Ut fra de fire tema (a-d) denne studien viser til, kan en gjøre skjønnsutøvelser som i tråd med Molander et al. (2012) være dårlige eller slurvete. Saksbehandlere kan gjøre ulike vurderinger knyttet til hva som er barnets beste, hvordan barn og foreldres medvirkning vektet, hvordan tilknytning og tilhørighet vurderes, samt hvordan juridiske rammer tolkes. Som for eksempel kan disse forholdene påvirkes av saksbehandlerens egne holdninger, verdier og bakgrunn slik Benbenishty et al. (2015) uttrykker. Dette kan ses i lys av hva Lipsky (2010) viser til at skjønnnet må tydes ut fra det regelverket som finnes, hvor utfordringer blir vist til at reglene er vage, hvor saksbehandleren da må bruke seg selv, sine tolkninger og sin bakgrunn.

Innenfor tema a) viste saksbehandlere til utfordringen med alle de individuelle vurderingene som skal tas, og viste til et eksempel med en plassering i slekt og nettverk. Her uttrykte saksbehandleren utfordring med å plassere i slekt og nettverk hvor fosterhjemmet ikke hadde oppfylt de ordinære kravene til å bli fosterhjem, men at det kan vurderes som bra for barnet på grunn av for eksempel tilknytning. Her uttrykte saksbehandlerne at fosterhjemmet må vurderes opp mot hva som er barnets beste, hvor ressursene og sårbarhetene i fosterhjemmet vurderes og ses i forhold til barnet. Saksbehandlerne viste til at plasseringen må dekke de behov barnet har, og være til barnets beste, men at dette ofte er krevende å vurdere. Dette kan ses i lys av hva Krutzinna (2022) viste til, om at det er lite forskning på hva som er barnets beste, selv om dette er en grunntanke i barnevernsfaglig arbeid. Saksbehandlerne la også vekt på at barnets beste innebærer mange vurderinger, og det kan være ulikt fra en sak til en annen. I lys av Aadnesen (2014) kommer det frem at barnets beste ikke er absolutt og

det finnes ingen mal for å vurdere. Det kan tolkes som vanskelig å vurdere og føre til at vurderingene baseres på slurvete undersøkelser og vurderinger, da en må vurdere flere ulike hensyn som kan variere fra hver sak. Slik at de forhold en må vurdere kan være vanskelig å identifisere. Saksbehandlerne utdypet at ved vurderinger av barnets beste kan en stå overfor vurderinger og beslutninger en ikke vet svaret på om det var det beste før en betraktelig tid har passert. Det kan videre tenkes at barnets behov kan endre seg over tid, og vil derfor ikke være i tråd med de beslutningene som finner sted nå. Det kan antas som en utfordring med de skjønnsmessige vurderinger, hvor barnets beste ikke er fastsatt, slik NOU 2023:7 utdypet, og vektlegger at det er manglende forskning på feltet, og lite dokumentasjon på hva barnets beste inneholder. Her kan det tenkes at saksbehandler kan ha behov for å bruke tidligere erfaringer og fagkunnskap for å vurdere det individuelle behovet. Dette kan ses i lys av hva Lipsky (2010) viser til ved at bakkebyråkratene er eksperter innenfor sitt fagfelt, og ved bruk av erfaringer og fagkunnskap kan en komme frem til det mest hensiktsmessige plasseringsstedet, som fokuseres på i denne studien. Men en utfordring kan være at saksbehandlers holdninger og verdier kommer sterkt gjennom, og anbefaling av fosterhjem kan bli farget av for eksempel negative holdninger saksbehandler har om en gruppe mennesker. I tillegg kan en utfordring være at en trekker konklusjoner og beslutninger raskt, uten å ha vurdert og undersøkt godt nok for hva som vurderes til det enkelte barns beste, som kan oppstå ved at saksbehandleren har manglende tid og oppretter seg noen mestringsstrategier, som kan ses i lys av det Lipsky (2010) viser til.

Innenfor tema b) ble en utfordring vist til at en kan havne i situasjoner der en må vekte foreldre eller barns medvirkning i vurdering og anbefaling av fosterhjem. Saksbehandlerne ga uttrykk for at de kan ha motstridende interesser, som nevnt tidligere, innebærer det en individuell vurdering for å finne ut om foreldre eller barns medvirkning kommer sterkest frem. Saksbehandlerne har vist at de ønsker å lytte til barnet så langt det lar seg gjøre, i tråd med bvl § 1-4. Men på den andre siden kan det tenkes at det kan medføre en risiko for at samarbeid med foreldre ikke blir så tilfredsstillende som en ønsker, dersom de har motstridende interesser med barnet, og barnets interesser blir vektlagt. Det kan tenkes at saksbehandler kan havne i en situasjon der en må vekte hensynene hvor en kan på den ene siden vurdere ulempene ved å ikke la foreldres medvirkning komme frem, og på den andre siden opp mot ulempene det kan ha ved at en ikke lytter på barnet. Slik det kommer til uttrykk i Prop. 169 L (2016-2017)

kan et godt samarbeid med foreldre føre til økt tillit og tidlig innsats, som kan virke positivt for familien, men hvor saksbehandler på den andre siden må vurdere barnet og dets forståelse, da barnets medvirkning er et grunnleggende hensyn. Det bør ikke nødvendigvis være slik at en tar barnets ønsker til betraktning heller, i saker der foreldres medvirkning ikke kommer til uttrykk, på grunn av faktorer som for eksempel rus. Her kan saksbehandlerne møte på utfordringer ved å ikke lytte til eldre barn som ble vist til i intervju ved flere eksempler der eldre barn ikke blir lyttet til og de har erfaring av at ungdommen gjerne stikker fra plasseringsstedet. Her kan det tenkes at saksbehandleren bør vurdere om barnet skal medvirke til tross for andre hensyn, og vurdere hva som gir minst konsekvenser, som saksbehandleren vist til med eksempel av veiing med bare «dårlige valg».

Videre innenfor tema c) har en utfordring vist seg at det kan være vanskelig å vurdere forhold ved slekt- og nettverk og barnets behov. Det kan tenkes at det er en faktor for at det ikke blir identifisert god nok informasjon i forhold til sårbarheter og ressurser ved fosterhjemmet og barnet. Her kan faren for slurvete vurderinger komme til uttrykk (Molander et al. 2012), hvor en kan se på barnevernets plikt til å undersøke slekt og nettverk som fosterhjem, men at det kan være mangel på tid eller ressurser til å undersøke godt nok (Lipsky, 2010), eller at det blir tatt raske beslutninger på at det vurderes som ikke godt for barnet. Dette kan ses i sammenheng med tema d) hvor det kommer frem av funnene, at en gjerne undersøker slekt og nettverk for raskt, til å vurdere at en ikke finner noe. Det vises i funnene at saksbehandlerne vektlegger at en bør tenke og vurdere ut fra at det kan skje en endring i fosterhjemmet, fremfor og fraskrive seg fosterhjemmet. Men slik saksbehandlerne viste til, er det ikke sikkert slekt eller nettverk har den beste og trygge tilknytning til barnet, eller at de ikke er mest egnet til å ha omsorgen for barnet. Her vil behovet for og individuelt vurdere om barnets behov går opp mot og plasseres i slekt eller nettverk, eller om ordinært fosterhjem bør vurderes. I tråd med Lipsky (2010) kan en ta raske løsninger som ifølge han fører til dårlige resultater som ikke tilfredsstillende organisasjonens mål, som i dette tilfellet kan ses på som en faktor for å at det blir en uhensiktsmessig plassering for barnet.

5.2.2 Utfordring i avveining mellom tema

Utfordringer ligger ikke bare innenfor hvert tema vist til her (a-d), men også skjønnsvurderinger i veiing mellom disse tema. Slik det ble vist i NOU 2000:12

innebærer vurdering og anbefaling av plasseringssted mange hensyn som må veies mot hverandre, og at dette kan oppleves som krevende for saksbehandleren. I tillegg vises det til i NOU 2023:7 at det skjønnsmessige rommet kan forstås ulikt, hvor det er en risiko for dårlig kvalitet og ulik behandling. Det kan tenkes å være en faktor når de ulike hensynene vektes ulikt, av ulike saksbehandlere, som også kommer til uttrykk i vurderinger. Molander et al. (2012) viser til dette ved at hensyn kan vurderes ulikt ut fra tid, sted og person. For å komme frem til en beslutning har Lorentzen (2005) vist til tre steg: først identifisere, så gi et persist forhold og til slutt veie forholdene opp mot hverandre. Dette kan i lys av det Hanssen et al. (2015) viser til hvor alle situasjoner er ulike og uforutsigbare, og kan gi en opplevelse av at det er krevende å ta vurderinger på situasjoner som ikke er ensartet, og der det ikke finnes en fasit. Det er hensiktsmessig å vurdere det enkelte behov og som saksbehandlerne viser kan det være viktig å finne nok og riktig informasjon om barnet og dets situasjon. Som nevnt over kan de ulike hensynene vektes i den individuelle saken, som kan være krevende for saksbehandleren da det kan være mange hensyn å veie, hvor de kan ha upresis innhold og være vagt. I lys av det Prop. 133 L (2016-2017) viser til, er god og forsvarlig barnevernsfaglig praksis preget av at saksbehandler har nok kunnskap og kompetanse om foreldre og barns bakgrunn, og det vil være særlig relevant å innhente rikelig med informasjon før en veiing av hensyn. Hensynene må vurderes opp mot hverandre, som i lys av Øverbye (2023) vises til at en ønsker å komme frem til den best mulige plasseringen, hvor en ikke bruker uspesifisert synsing, men vurderer de faktiske hensynene som blir identifisert.

I veiing mellom tema har saksbehandlerne vist til eksempler på saker der for eksempel barnets medvirkning skal vektlegges sterkt, etter alder og modenhet, jamfør bvl § 1-4, men at det er motstridende med for eksempel hva saksbehandleren vurderer som barnets beste. Saksbehandlerne viste til i intervjuene, at det som blir vurdert som barnets beste er en sterk faktor i avgjørelse av fosterhjem. Et eksempel som ble vist til, er at en ønsker å plassere barnet i nærmiljøet så langt det lar seg gjøre, samt sjekke ut slekt og nettverk, men at dette kan komme i strid med at barnet ønsker en annen plassering. Innenfor dette eksempelet, vises det til at barnets stemme vektes sterkt, og som vist til tidligere ga saksbehandlerne uttrykk for at det kan være utfordrende å plassere en ungdom mot sin vilje. Innenfor argumentet om barnevernets plikt til å sjekke ut barnets slekt og nettverk, har saksbehandlerne uttrykt at en kan lette på de ordinære kravene for å opprettholde

barnets tilknytning til nærmiljø, men at en da må vurdere om dette er godt nok for barnet og til barnets beste, samt at det skal være forsvarlig å la barnet bo der, jamfør bvl § 1-7 og fosterhjemsforskriften §§ 3 og 4. Selv om det å undersøke barnets slekt og nettverk er lovfestet, kan saksbehandlers vurdering av barnets beste vektlegges, for at anbefaling av fosterhjem skal være utenfor barnets slekt og nettverk. Saksbehandlerne viste til i funn av tema c) at slekt- og nettverks plassering vil være en fordel der en skal plassere et barn av annen kultur og religion enn majoriteten, og vektlegger menneskerettigheten av å ivareta dette, jamfør bvl § 1-8. Dette kan komme i strid slik saksbehandlerne viste til der barnet ønsker en annen plassering, og viste til et eksempel på en sak der barnet ønsker å bo i norsk familie, til tross for sin religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn. Her kan en se at barnets medvirkning kan komme i strid med tilknytning- og tilhørighet.

Slik det skjønsmessige beslutningsgrunnlaget viste til, er det avveining av mange hensyn, noe saksbehandlere uttrykte som en utfordring, og trakk frem at det i noen tilfeller ikke finnes gode valg og en må vekte mellom det som anses som «dårlige valg», men at en allikevel må beslutte noe. I lys av Lipsky's (2010) teori som viser til bakkebyråkratenes manglende tid og ressurser, kan det tenkes at saksbehandlerne må ta en beslutning og finne det som dekker barnets behov og sårbarheter. Som saksbehandlerne viste til kan alle de fire (a-d) hensynene som ble identifisert i funnene vurderes mot hverandre, for å finne det best egnede plasseringsstedet for barnet, hvor det innenfor hver individuell sak kan oppstå konflikter og utfordringer i veiing mellom temaene.

5.3 Avveining ved interessekonflikter

De fire temaene (a-d) som ble identifisert i funn, hvor saksbehandlere viste til sitt skjønsmessige grunnlag i anbefaling av fosterhjem, kom det frem at det kunne oppstå noen interessekonflikter mellom temaene, som vist til i forrige punkt, 5.2.2. Slik NOU 2000:12 viser til, kan det å veie mellom hensyn oppleves krevende og utfordrende. Saksbehandlerne viser til at en må undersøke, vurdere og begrunne hensynene for å komme frem til en beslutning, hvor det vektet i denne studien mellom tema (a-d) for å vurdere anbefaling av fosterhjem. Saksbehandlerne viste til at de vektla alle hensynene som viktig, men at det fremstår innenfor alle tema at en må vurdere det opp mot barnets beste. Det kan se ut som at det er det hensynet som vektet sterkest.

I lys av Prop. 169 L (2016-2017) kan et godt samarbeid med foreldre, hvor foreldres medvirkning vektet være en faktor for å få nok og god informasjon av barnets behov. Med utgangspunkt i dette kan det se ut til å være av en større betydning, for å finne frem til det beste fosterhjemmet for barnet. Slik saksbehandlerne i denne studien fortalte, forsøker en å skape et godt samarbeid, jamfør bvl § 1-9, men at foreldres medvirkning kan bli svekket av for eksempel deres manglende realitetsorientering. Saksbehandlerne viste til foreldres medvirkning som viktig, men vektlegger at dersom deres interesser er motstridende med hva saksbehandleren legger til grunn som det enkelte barnets beste, kan deres medvirkning bli svekket. Dette kan ses i lys av hva Lipsky (2010) viser til ved makt i teorien om bakkebyråkrati, og viser til at maktforhold kan oppstå mellom saksbehandler, og i dette tilfellet foreldre. Barnets medvirkning kom også frem i intervjuene, hvor saksbehandlerne viste til eksempler der barnets medvirkning ikke blir tatt hensyn til. Saksbehandlerne viste for eksempel til barnets unge alder, eller at en tenker at barnet ikke har tanker som samsvarer seg med hva saksbehandleren tenker er det beste for barnet. Saksbehandleren kan her bestemme ut fra hva en selv tenker er det beste i situasjonen ut fra de vurderte hensynene, og det kan ses at foreldre og barns medvirkning bli svekket, til tross for at barnets medvirkning er en seltral del av vurdering av barnets beste, jamfør bvl § 1-3. Langsrud et al. (2019) viser også til at forholdet mellom saksbehandler og foreldre er asymmetrisk, og med utgangspunkt i dette kan det være en faktor for at saksbehandlerens virkelighetsforståelse kan gi konsekvenser for samarbeidet med foreldre, dersom det er motstridende interesser. Dette kan for eksempel tenkes å være påvirket av at saksbehandlers bakgrunn, erfaring og holdninger ikke samsvarer med hva som ligger til grunn for hva foreldrene mener.

Innenfor tema c) trekker saksbehandlerne frem viktigheten av å opprettholde barnets tilknytning til nærmiljø og familie, hvor dette kan ses i sammenheng med tema d) om barnevernet plikt til å undersøke barnets slekt og nettverk som fosterhjem. Saksbehandlerne fortalte at plassering i barnets slekt eller nære nettverk kan ha positive sider for barnet med tanke på tilknytning og kjennskap, men hvor hensynet til barnets beste er trukket frem. Det er her vist til at plasseringen ikke skal gå ut over hva som er barnets omsorg- og trygghetsbehov, som ble vist til tidligere, som en sentral del av vurderingen av barnets beste, ifølge saksbehandlerne i denne studien. Det kom frem i Bufdir (2021) at valg av fosterhjem krever en vurdering og undersøkelse av at barnets

behov blir dekt ved plassering, og vurderingen bør komme til uttrykk. Det har vist seg, som nevnt, lite forskning og identifisering av hva som ligger i barnets beste vurderinger (Krutzinna, 2022; NOU 2023:7).

Det er også vist til innenfor tema c) og d) at saksbehandler kan lette på de ordinære kravene for å plassere barnet i slekt og nettverk, men at det må tas en vurdering for om det er forsvarlig, jamfør bvl § 1-7 og om det er til det beste for barnet og kan dekke barnets behov, jamfør bvl § 1-3 og fosterhjemsforskriften § 3. Dette er en faktor saksbehandlerne trakk frem ved at det kan oppleves som trygt for barnet og foreldre å bli plassert et sted de har tilknytning og relasjon til, noe som samsvarer seg med Håkonsen (2014) forklaring på tilknytning, hvor han viser at det er en faktor for barnets trygghet. Saksbehandlerne argumenterte her til at deres plikt til å undersøke slekt og nettverk ikke er en plikt til å plassere, hvor de viser til at en må vektlegge hva som er barnets beste. Sammenfallende viser Statsforvalteren (2022) til at det må vektes opp mot alle de hensynene som ligger til grunn og hva som vurderes til det enkelte barns beste. Saksbehandlerne argumenterte også til utfordringer med å lette på de ordinære kravene og uttrykte en følelse om de faktisk gir et bra og godt nok tilbud til barnet. Dette kan ses opp mot forsvarlighetskravet, jamfør bvl § 1-7, hvor barnevernets tjenester og tiltak skal være forsvarlig. Saksbehandlerne fortalte at en kan plassere barn der fosterhjemmet blir stemplet som «svakt», slik de mener det er svakt med tanke på de sårbarheter som er der. De argumenterer for at barnevernstjenesten kan støtte opp for at fosterhjemmet blir godt nok for barnet, og det kan være andre hensyn som tilknytning og kontakt med nærmiljø som er en del av vurderingen.

Det kan tenkes at temaet a) om barnets beste, er det temaet som veier og vektes tyngst i konflikt med de andre temaer som er: b) medvirkning, c) tilknytning- og tilhørighet, samt d) juridiske rammer ved anbefaling av fosterhjem. Som vist, blir hensynet til barnets beste, trukket frem som det førende prinsippet (NOU 2023:7), og det skal være et grunnleggende hensyn i saker som berører barn, jamfør bvl § 1-3, som her også blir trukket frem som en faktor og del av vurdering av de andre hensyn.

5.4 Hvilke vurderinger er ikke artikulert?

En skjønnsvurdering inneholder individuelle vurderinger som tas ut fra den enkelte saks behov og ressurser, og saksbehandlers faglige skjønn inneholder en kombinasjon av

lovens bestemmelser og faglig kunnskap (Hanssen et al., 2015; NOU 2000:12). I denne studien ble disse fire temaene fremtredende som saksbehandleres beslutningsgrunnlag: a) barnets beste, b) medvirkning, c) tilknytning- og tilhørighet og d) juridiske rammer. Det som ikke kom frem fra intervjuene, er om de for eksempel baserte sine vurderinger og handlet ut fra «tidligere erfaringer», eller at de handler ut fra magesfølelser (taus kunnskap, Schön, 2001), verdier, holdninger eller normer eller egne preferanser, som også inngår i definisjoner om skjønnsvurderinger (Hanssen et al., 2015; Øverbye, 2023)

Det kan ha flere forklaringer: en forklaring kan tenkes å være at de saksbehandlerne som stilte til intervju ikke bygger sine vurderinger på disse forhold som inngår i de definisjoner av skjønnsvurderinger som er trukket frem i denne oppgaven. Eller at de bygger på dem, men ikke pratet om disse i intervjuene. Det kan for eksempel forklares med den måten jeg stilte spørsmålene på, eller at saksbehandlerne ikke ønsket å fremheve dem. En annen tolkning er for eksempel at saksbehandlerne ikke er bevisste på at de benytter dette i sitt beslutningsgrunnlag, og det derfor ikke ble trukket frem i intervjuene. Det kan ikke denne studien gi forklaringer til, men det syntes viktig å utforske videre i andre studier, som jeg vil komme nærmere inn på i punkt 5.4.1.

5.4.1 Implikasjoner til videre forskning

Som nevnt har denne studien vist til hva 6 saksbehandlere sier de legger i sitt beslutningsgrunnlag for anbefaling av fosterhjem. Det er under de fire hensynene vist i temaene (a-d) saksbehandler sa de brukte, noe som viser til hva disse legger i sitt beslutningsgrunnlag. Det vil kreve mer forskning på området for å generalisere denne studien, da utvalget er lite og det ikke finnes annen dokumentasjon bak funnene enn hva saksbehandlerne sa de bruker. Det kan allikevel tenkes at de forhold som er identifisert i denne studien vil være en del av det grunnlaget som ligger til grunn for anbefaling av fosterhjem, da de ligger i de juridiske rammene for barnevern, og som sentrale deler av barnevernsfaglig arbeid.

For å videre forske på temaet anser jeg det som nyttig å gjennomføre lengre intervjuer, hvor en kan rekruttere flere informanter, gjerne fra flere steder i landet for å åpne opp om det finnes forskjeller nasjonalt. Det kan også være interessant å se om saksbehandlere vektlegger ulike forhold ut fra hvor lang arbeidserfaring de har, samt at en kan rekruttere begge kjønn, da denne kun hadde kvinnelige informanter. Slik jeg ser

det kan det også være interessant å videre undersøke hva som ligger bak de vurderinger som er trukket frem, og forsøke å identifisere om disse påvirkes av saksbehandleren som utøver faglig skjønn og tar beslutninger. Slike forhold kan for eksempel være egne holdninger og verdier, retningslinjer på kontoret eller saksbehandlerens tause kunnskap.

6 Avslutning

Studien har undersøkt beslutningsgrunnlaget saksbehandlere sier de legger til grunn for anbefaling av fosterhjem for det enkelte barn. Formålet med studien har vært å besvare problemstillingen: «*Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem*». For å belyse problemstillingen har jeg benyttet meg av kvalitativ metode, hvor det ble gjennomført semi-strukturert intervju med 6 ansatte fra 4 ulike kommunale barnevernstjenester. Funnene ble presentert som de skjønnsmessige vurderinger saksbehandlerne sier de legger til grunn for anbefaling av fosterhjem.

Funnene ble indentifisert innenfor 4 tema: a) barnets beste, b) medvirkning, c) tilknytning- og tilhørighet, og d) juridiske rammer. Det er innenfor disse 4 tema saksbehandlerne for denne studien sier de gjør sine skjønnsmessige vurderinger for anbefaling av fosterhjem. Temaene ble diskutert med tidligere forskning og teori, i lys av et sosialkonstruktivistisk ståsted. Gjennom diskusjon ble det indentifisert individuelle vurderinger innenfor alle temaene, med bakgrunn av at alle familier og situasjoner er ulike og unike, hvor skjønnnet anses som en ressurs for å finne det mest hensiktsmessige tiltaket. Saksbehandlerne som ble intervjuet i denne studien ga videre uttrykk for at det kan oppstå utfordringer med vurdering av, og veiing mellom de hensynene som ble indentifisert, som kan resultere i dårlige beslutninger og hensiktsløs plassering. Saksbehandlerne ga uttrykk for at vurderingene var krevende da det ikke finnes noen fasit, som er sammenfallende med hva forskningen viser til, at det finnes lite forskning på området av det beslutningsgrunnlaget som ligger til grunn i barnevernet.

Ved avveing av tema ble det indentifisert at saksbehandlerne vektla barnets beste, og det kan se ut som det overgår de andre temaene som i denne oppgaven (b-d). Her viste saksbehandlerne til at alle hensynene viser til barnets beste i vurdering, som ble vist til som sammenfallende med hva lovverk og forskning viser til. Det ble indentifisert at barnets beste er et grunnleggende og overordnet hensyn i vurdering av saker som inkluderer barn. Til slutt ble det i diskusjon vist til de hensyn som ikke ble artikulert i denne studien, hvor det ble vist til ulike forhold som kan være avgjørende for at disse ikke kom frem, som for eksempel hvordan intervju ble gjennomført.

Litteraturliste

- Aadnesen, B. N. (2014). Kunnskapsbase for skjønn. Aadnesen, B. N. & Hærem, E. (Red.) *Barnevernets undersøkelse* (3. utg, s. 105-116). Universitetsforlaget
- Aadnesen, B. N. & Hærem, E. (2014). *Barnevernets undersøkelse*. (3. utg). Universitetsforlaget
- Barne- og familiedepartementet (2021). *Et trygt hjem for alle. Regjeringens fosterhjemstrategi 2021-2025*.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/13621d5368d04fdb840681663ae29e40/211196-regjeringens-fosterhjemstrategi-web.pdf>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2021). *Årsrapport 2021*.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/e3c03f39789d433a9ade95467740b6ab/arsrapport-2021-bufdir.pdf>
- Bartelink, C., Van Yperen, T. A. & Ten Berge, I. J. (2015). Deciding on child maltreatment: A literature review on methods that improve decision-making. *Child abuse & Neglect*, 49, s. 142-153.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.07.002>
- Benbenishty, R., Davidson-Arad, B., López, M., Devaney, J., Spratt, T., Koopmans, C., Knorth, E., Witteman, C., Del Valle, J. & Hayes, D. (2015). Decision making in child protection: An international comparative study on maltreatment substantiation, risk assessment and interventions recommendations, and the role of professionals' child welfare attitudes. *Child abuse & neglect*, 49, s. 63-75.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.03.015>
- Berger, P. & Luckmann, T. (2006). *Den samfunnsskapte virkelighet*. (F. Wiik, overs.) Fagbokforlaget. (Opprinnelig utgitt i 1966)
- Berrick, J. D., Peckover, S., Pösö, T. & Skivenes, M. (2015). The formalized framework of decision-making in child protection care orders: A cross-country analysis. *Journal of European Social Policy*, 25(4), s. 366-378.
<https://doi.org/10.1177/0958928715594540>

- Bie, T. (2014). De juridiske rammene for barnevernets undersøkelse. Aadnesen, B. N. & Hærem, E. (Red.) *Barnevernets undersøkelse* (3. utg, s. 67-87). Universitetsforlaget
- Bjørnebekk, W (2022). Utfordringer for utviklingen av et kunnskapsbasert barnevern. *Fontene forskning*, 1(10), s. 91-103
- Brinkmann, S. (2013). *Qualitative interviewing*. Understanding qualitative research. Oxford University Press
- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods* (4 utg.). Oxford university press
- Bufdir (2021, 30. april). *Fosterhjems plasseringer i barnets slekt eller nettverk, og om søskenplasseringer – faglige anbefalinger*. Hentet 4. januar, 2023 fra <https://ny.bufdir.no/fagstotte/produkter/fosterhjems plasseringer i barnets slekt eller nare nettverk og om soskenplasseringer faglige anbefalinger/#heading-contentlink-8018>
- Bufdir (2023, 2. mars). *Sju fakta om oppfølging av fosterhjem*. <https://www.bufdir.no/aktuelt/sju-fakta-om-oppfolging-av-fosterhjem/#:~:text=Bufetat%20har%20ansvaret%20for%20å,nære%20nettverk%20kan%20være%20fosterhjem>.
- Buvik, K. (2021). Bakkebyråkrater er våre kamerater. *Tidsskriftet forebygging.no* (1)
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal akademisk
- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (2021, 16. desember). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*. <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Dimmen, S. & Trædal, S. (2019). Barnevernet, en arena for læring. M, Paulsen (Red.). *Barnevernspedagogen: Nær og profesjonell* (s. 37-44). Fellesorganisasjonen
- Fossestøl, B. (2013). Evidens og praktisk kunnskap. *Fontene forskning*, 13(2), s. 55-66. <http://hdl.handle.net/11250/99049>

- Graneheim, U. H. & Lundman, B. (2003). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2). S. 105-112. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2003.10.001>
- Grimen, H. & Molander, A. (2008). Profesjon og skjønn. A, Molander. & L. I, Terum. (red.). *Profesjonsstudier* (s. 179-196). Universitetsforlaget
- Hanssen, H., Humerfelt, K., Kjellevoid, A., Norheim, A., Sommerseth, R. (2015). Faglig skjønn i utøvelse av profesjonelt skjønn i helse- og sosialfaglig arbeid. Hanssen, H. (Red.). *Faglig skjønn og brukermedvirkning i helse- og sosialtjenestene*. (2. utg., s. 17-47). Fagbokforlaget.
- Hart, C. (2018). *Doing a literature review: Releasing the research Imagination*. (2. Utg.). SAGE publications LTD
- Hellevik, O. (2002). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Universitetsforlaget
- Hodgson, D., Watts, L. & Chung, D. (2019). Understanding and improving discretionary judgment and decision-making in child protection practice: Towards a whole-of-system policy evaluation. *Social Work & Social Science Review*, 20(1), s. 109-127.
- Håkonsen, K. J. (2014). *Psykologi og psykiske lidelser* (5. utg). Gyldendal akademisk
- Krutzinna, J. (2022). Who is “The Child”? Best Interests and Individuality of Children in Discretionary Decision-Making. *International Journal of Children’s Rights*, 30(1), s. 120-145. <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.1163/15718182-30010005>
- Langsrud, E., Fauske, H. & Lichtwarck, W. (2019). Den barnevernskapte virkelighet: Et sosialkonstruktivistisk perspektiv på det faktiske grunnlaget i barnevernets beslutninger. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 22(1), s. 74-89. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2019-01-05>
- Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services*. Russell Sage Foundation.

- Lorentzen, H. (2005). *Skjønn versus regler: om skjønnsutøvelsens vilkår og konsekvenser* (NIBR-rapport 2005:7). Norsk institutt for by- og regionforskning.
<https://www.readcube.com/articles/10.7577/nibr/rapport/2005/7>
- Molander, A., Grimen, H., & Eriksen, E. O. (2012). Professional Discretion and Accountability in the Welfare State. *Journal of Applied Philosophy*, 29(3), s. 214-230. DOI: [10.1111/j.1468-5930.2012.00564.x](https://doi.org/10.1111/j.1468-5930.2012.00564.x)
- Norges institusjon for menneskerettigheter (2020). *Hvorfor dømmes Norge i EMD? En statusrapport om barnevernsfeltet*
- NOU 2000:12. (2000). *Barnevernet i Norge: Tilstandsvurderinger, nye perspektiver og forslag til reformer*. Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/051e391fbb3d4ef2be97a4478dd62e86/no/pdfa/nou200020000012000dddpdfa.pdf>
- NOU 2008:9. (2008). *Med barnet i focus – en gjennomgang av barnelovens regler om foreldreansvar, bosted og samvær*. Barne- og likestillingsdepartementet
- NOU 2023:7. (2023). *Trygg barndom, sikker fremtid: Gjennomgang av rettsikkerheten for barn og foreldre i barnevernet*. Barne- og familiedepartementet.
- Oterholm, I. (2015). Skjønnsetelse i velferdsorganisasjoner. I. T. Ellingsen., I. Levin., Berg, B., Kleppe, L. C. (Red.). *Sosialt arbeid: en grunnbok*. (s. 171-183). Universitetsforlaget
- Prop. 73 L (2016-2017). *Endringer i barnevernloven (barnevernsreform)*. Barne- og likestillingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/67954c9d29dd4c0ca3134e0931f32fdc/no/pdfs/prp201620170073000dddpdfs.pdf>
- Prop. 169 L (2016-2017). *Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettsikkerhet for barn og foreldre)*. Barne- og likestillingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/23e2789a4faf47a4b32ea0867ad3a111/no/pdfs/prp201620170169000dddpdfs.pdf>

- Prop. 133 L (2020-2021). *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven*. Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/a1eb3f73d3d94fa6b146dbd08f8a4253/no/pdfs/nou202320230007000dddpdfs.pdf>
- Riksrevisjonen (2022). *Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningspraksisen i det kommunale barnevernet*. Dokument 3:5 (2022-2023). Riksrevisjonen.
<https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/NO-2022-2023/forvaltningspraksisen-i-det-kommunale-barnevernet.pdf>
- Schön, D. A. (2001). *Den reflekterende praktiker. Hvordan profesjonelle tenker, når de arbejder*. Klim.
- Skoglund, J. & Thørnblad, R. (2021). Økt rekruttering av slektsfosterhjem gir ikke nødvendigvis flere stabile fosterhjem. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 98(2) 154-156. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2021-02-06>
- Statsforvalteren (2022, 03. oktober). *Vurdering av barnets beste i saksbehandling*. Statsforvalteren. <https://www.statsforvalteren.no/rogaland/barn-og-foreldre/nyheter-barn-og-foreldre/2022/10/vurdering-av-barnets-beste-i-saksbehandling/>
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode* (4. utg). Fagbokforlaget
- Øverbye, E. (2023). *Erfaring, evidens og faglig skjønn: Kunnskapsgrunnlaget for faglig skjønn i profesjonsfag*. Abstrakt forlag

Vedlegg

Vedlegg 1: Vurdering av søknad av behandling av personopplysninger

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

12.05.2023, 12:34

[Meldeskjema](#) / [Saksbehandleres skjønnsvurderinger: valg av type fosterhjem](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer 343598	Vurderingstype Standard	Dato 11.01.2023
----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------

Prosjekttittel

Saksbehandleres skjønnsvurderinger: valg av type fosterhjem

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Stavanger / Det samfunnsvitenskapelige fakultet / Institutt for sosialfag

Prosjektansvarlig

Wenche Hovland

Student

Malin Aakre Hansebråten

Prosjektperiode

01.01.2023 - 31.08.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.08.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Taushetsplikt

Forskningsdeltagerne har yrkesmessig taushetsplikt. De kan ikke dele taushetsbelagte opplysninger med forskningsprosjektet. Vi anbefaler at du minner dem på taushetsplikten.

Merk at det ikke er nok å utelate navn ved omtale av barn, foreldre, brukere el. Vær forsiktig med bruk av eksempler og bakgrunnsopplysninger som tid, sted, kjønn og alder.

Dele prosjektet med prosjektansvarlig

Du må dele meldeskjemaet ditt med prosjektansvarlig. Det gjør du ved å velge «Del prosjekt» øverst til venstre i meldeskjemaet.

Deretter velger du «Inviter bruker», og skriver inn e-postadressen. Prosjektansvarlig vil bli bedt om å akseptere invitasjonen innen en uke, ellers må du invitere på ny.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.)

<https://meldeskjema.sikt.no/63934e09-463e-4e67-b729-b802768539e2/vurdering>

Side 1 av 2

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Vil du delta i forskningsprosjektet:

«Saksbehandleres skjønnsvurderinger: valg av type fosterhjem»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å belyse og få mer kunnskap rundt barnevernsansattes skjønnsvurderinger ved valg av plasseringssted for barn. I denne oppgaven vil det fokuseres på valg av type fosterhjem. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Bakgrunn og formål

Mitt navn er Malin Hansebråten, og jeg studerer master i sosialfag ved Universitetet i Stavanger. Jeg ønsker gjennom denne masteroppgaven å belyse skjønnsmessige vurderinger ansatte i barnevernstjenesten gjør ved plassering av barn i ulike typer fosterhjem.

Formålet med denne oppgaven vil være å belyse problemstillingen:

«Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Stavanger er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i denne masteroppgaven som tar utgangspunkt i et ansatt perspektiv for å belyse skjønnsmessige vurderinger som tas i barnevernstjenesten, og i denne oppgaven rettet mot valg av type fosterhjem for barn. Jeg ønsker å snakke med 5-8 tilfeldige informanter som arbeider i barnevernstjenesten, gjerne med erfaring med plassering av barn. Jeg vil gjerne høre om dine tanker, erfaringer og vurderinger rundt plassering av barn fosterhjem, for å belyse problemstillingen min.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i dette forskningsprosjektet innebærer det at du deltar i et intervju på 1-2 timer, på et egnet sted for deg. Spørsmålene vil omhandle dine vurderinger og framgangsmåter ved plassering og valg av type fosterhjem for barn.

Av praktiske årsaker ønsker jeg å ta opp intervjuet, og ta notater underveis. Intervjuet og opptaket vil bli transkribert og anonymisert, og alle krav til taushetsplikten og anonymitet vil bli overholdt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

De opplysninger som gis under intervjuet vil kun bli delt med veileder for denne masteroppgaven, Wenche Hovland. All informasjon vil være anonymisert i oppgaven.

Jeg vil sikre at ingen andre uvedkommende får tilgang til dine personopplysninger, jeg vil dermed erstatte dine personopplysninger og navn med kode som lagres på en egen liste adskilt fra øvrige data. Du vil derfor ikke bli gjenkjent i oppgaven.

- Det er Universitetet i Stavanger som er behandlingsansvarlig institusjon for prosjektet
- Veileder for forskningsprosjektet Wenche Hovland (wenche.hovland@uis.no)

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes innen 31.08.23. Alle notater og lydopptak vil da makuleres/slettes på forsvarlig måte.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universiteter i Stavanger har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved veileder for prosjektet, Wenche Hovland kan kontaktes på wenche.hovland@uis.no
- Student Malin Hansebråten kan kontaktes på ma.hansebraten@stud.uis.no eller på telefon 98 00 65 68
- Du kan også kontakte Universitetet i Stavangers personvernombud Rolf Jegervatn. Han kan kontaktes på personvernombud@uis.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Wenche Hovland
Veileder

Malin A. Hansebråten
Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «rekruttering av slekt- og nettverksfosterhjem - fremgangsmåte og vurderinger», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at intervjuet tas opp
- at det kan bli skrevet notater underveis i intervjuet

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, innen 31.08.23

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Intervjuguide

Prosjektnavn: Saksbehandleres skjønnsvurderinger: valg av type fosterhjem

Problemstilling: «Hvilke skjønnsmessige vurderinger sier saksbehandler at de gjør i forkant av å anbefale enten slekt-nettverksfosterhjem eller ordinært fosterhjem»

I Introduksjon

Fortelle om studien og formål, og gå igjennom informasjonsskriv

1. Har du noen spørsmål angående intervjuet eller masteroppgaven før vi starter?

II Erfaring og bakgrunn

2. Kan du kort fortelle om din bakgrunn? (Stilling, utdanning, erfaring)
3. Hvilke erfaringer har du med plassering av barn?

III Slekt og nettverksplassering

4. Hvilke fordeler ser du med plassering av barn i slekt/nettverk?
 - a. utfordringer?
5. Hvordan vurderes og vektlegges barnets tilknytning til slekt/nettverkfosterhjem i plassering?
6. Husker du en sak der du plasserte i slekt/nettverk, hvorfor vurderte du i denne saken at det var til barnets beste?
 - a. Hvilke forhold tenker du veide tyngst for at plasseringen ble hos slekt/nettverk?

IV Ordinære/ukjent fosterhjem

7. Hvilke fordeler ser du med plassering av barn i ordinært fosterhjem?
 - a. utfordringer?
8. Tror du mangel på ordinære fosterhjem kan påvirker dine valg og vurderinger av plasseringssted?
9. Husker du en sak der du plasserte i ordinært fosterhjem. Hvorfor vurderte du at det var til barnets beste i denne saken?
 - a. Hvilke forhold tenker du veide tyngst for at plasseringen ble i et ordinært fosterhjem?

V Saksbehandlers vurderinger

10. Kan du fortelle om sist du sto i en vurdering av plasseringssted (fosterhjem)?
 - a. Hva slags vurderinger vektla du for om plasseringen ble hos slekt eller ordinært fosterhjem?
 - b. Hvilke forhold veide tyngst for plasseringen?
11. Hva tenker du kan være utfordrende i vurderinger av plasseringssted?
12. Hvordan går du frem ved slike vurderinger?
 - a. Diskuterer du det med kollegaer, familien etc?
13. Plassering i slekt/nettverk skal alltid sjekkes ut:
 - a. I hvilke saker går man vekk fra det, og heller går over til ordinært?
14. Et eksempel: Der mor har dårlig nettverk, og kun har sin egen mor. Denne mormoren blir vurdert som egnet som slektsfosterhjem, men er mors eneste nettverk. Hvordan vurderer man om barnet skal plasseres der med tanke på?
 - a. Hva som er mors beste – hvordan klarer vi å styrke mor?
 - b. Hva som er barnets beste
 - c. Tilbakeføring

VI Medvirkning

15. Hvordan legger dere til rette for barnets medvirkning i saker om valg av fosterhjem?
 - a. Hvordan vektlegges barnets syn og stemme på hvor det vil bo?
16. Hvordan legger dere til rette for foreldrenes medvirkning i saker om valg av fosterhjem?
 - a. Hvordan vektlegges foreldrenes syn og stemme på hvor det vil plassere?

VII Skjønnsmessige vurderinger

17. Hva legger du i begrepet skjønnsmessige vurderinger?
18. Hva tenker du kan være viktig der saksbehandlere tar slike skjønnsmessige vurderinger?
 - a. Hvordan tror du egne holdninger, verdier og bakgrunn påvirker skjønnsmessige vurderinger?

VIII Generelt

19. Har du sett en endring i hvordan slike vurderinger blir tatt i de siste årene?
 - a. Hvis ja: kan du utdype
 - b. Kan du tenke på hva du vektla før som du ikke vektlegger nå?
20. Savner du noe kunnskap/verktøy for å gjøre en god vurdering av hva som er barnets beste i slike vurderinger?
 - a. Hvis ja: Kan du utdype
21. Er det andre spørsmål jeg burde ha stilt, eller noe annet du ønsker å formidle?

IX Avslutning

Takke for deltakelsen